

servat. Ad idem tex. in cap. *heresi*. 24. qu. 3. Ac propterea Græci quoque juxta distinctionem Florentini Concilii tenentur credere Spiritum sanctum e iam à Filio procedere, licet non teneantur pronuntiare, nisi subisset scandalum; præsertim si degant inter Latinos, aut necessitas postularet confitendi fidem; quia tunc oportet etiam pronuntiare, ut habetur in instructione Clementis VIII. super aliquibus ritibus Græcorum, §. 6. In Bullar. tom. 3. pag. 47. & eo magis, quia Decretum Eugeni utitur dictione illa *orthodoxa*, id est Catholicæ, l. 2. c. de Summa Trinit. Alber. in *reper.* in ver. *Orthodoxa*. Verbum autem Catholica idem importat quod universalis, & ubique porrecta, cap. *Fundamenta*, de elec. lib. 6. & notat gloss. in rubr. *C. eod.* Item gloss. in d. *Extravag.* *Vnam sanctam*, in ver. *Sponsa*, de major. & obed.

Illud certum est etiam Græci, qui Venetiis degunt adherentes Philadelphienis calicem, & paternam ordinandis tangenda porrigant; tamen in Orientali Ecclesia innumeros ferè Sacerdotes fuisse initiatos per solam manus impositionem, quorum ordinationis irritas nunc de cetero non videtur expedire. Christiana charitas suadet, ut ordinatio saltem conditionaliter repetatur ob periculum animarum, præsertim in Sacramento penitentia, quod non proderit attritiis si abolvatur ab eo, qui non habet characterem ordinis Sacramentalis, ut patet ex decreto Conc. Trident. c. 4. *De contrit. vers.* Et quamvis sine Sacramento, sess. 14. de sanctiss. e. n. t. & extrem. *Vnct. Sacram. unctio*, 7. Eiusdem sess. *Quam repetitionem sub conditione fieri debere*, satis etiam probatur ex cap. *Solemnitates*, il primo, cum ibi notatis per gloss. & DD. de consecr. dist. 1. c. 2. & ibi gloss. 1. *infr.* de baptisim. & ex prædicta instructione Clementis VIII. §. *Episcopi Latini*, ibi, (Tutus videtur, ut cum cautela, & sub conditione id faciant,) & infra §. *Si Episcopus Latinus*.

DE SACRA VNCTIONE.

Cap. Cum venisset.

§. Per frontis.

S Y M M A R I V M.

1. Abbas S. Facundi supplicatio pro facultate conferendi Sacramentum Confirmationis suis subditis.
2. Papa potest munus administrandi Confirmationem committere etiam simpliciter Sacerdoti, & num. segg.
3. Episcopi solè manus imponunt ob honorem Sacerdoti, non ob legis necessitatem.
4. Episcopus est ordinarius Minister Confirmationis, Delegatus tamen esse potest etiam non Episcopus, & num. 9.
5. Christina conferendi facultas ex quibus causis per Sedem Apostolicam sit concedenda inferiori Prælati.
6. Causa expressa in lege, vel dispensatione censetur rationabilis, nisi sit manifestus error.

7. In Sacramento Confirmationis datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pentecostes.
8. Prælati inferiores si sint nullius diocesis, habeantque jurisdictionem Episcopalem, possunt convocare quem maluerint Episcopum pro christinate administrando.
9. Abbati petenti confirmationem facultatis conferendi Christina an obstat Concilium Tridentinum; anve expediat dictam confirmationem concedere.
10. Abbas Castrensis, qui ex privilegio potest omnia, que ad Episcopum spectant, præterquam Christina conferre, & Sacras Ordines conferre, non potest administrare Sacramentum Confirmationis, Conceditur tamen ei à Sanctissimo hac facultas de licentia Ordinarii, num. 13.
11. Ordinis Episcopalis que sunt non veniunt in generalis concessione, nisi de illis fiat specialis mentio.
12. Exceptio regulam firmat, sed non ampliat.

PER FRONTIS. Tractat de Unctione Christinæ post baptismum, quæ dicitur Confirmatio. Et ad triplicem Consultationem Patriarchæ Constantinopolitani respondet primò, per Christinationem in fronte designari manus impositionem, quæ alio nomine appellatur Confirmatio, quia per eam datur Spiritus sanctus ad augmentum, & robur. Ad secundum respondet, etiam cæteras unctiones simplices quoque Sacerdotes exhibere possint; tamen unctionem Christinæ à solis Episcopis esse conferendam. Et hoc a ratione, quia ut in Actibus Apostolorum legitur, soli Apostoli, quorum vices gerunt Episcopi, dabant Spiritum sanctum. Ad tertium respondet, per Confirmationem designari Spiritus sancti adventum. Hoc dicit.

Nota Confirmationis Sacramentum à Summis tantum Sacerdotibus, id est, Episcopis conferri. Concordat cap. *Presbyteri*, de consecr. dist. 4. & cap. *Quanto*, & ibi dixi, supra de *Consecr.*

QUÆRO. Abbas sancti Facundi Ordinis sancti Benedicti nullius diocesis quoddam Territorium per Gregorium VII. & alios Summos Pontifices distinctum, & delineatum habet, in quo plura sunt oppida, & castra, in quibus Abbas exercet omnimodam jurisdictionem spirituales privative ad quoscunque Episcopos, ut per tres confortatas sententias Rotales contra Episcopum Legionem, qui vicinior est, declaratum fuit. Pro actibus Consecrationis in hac Abbacia exercendis Abbas habet privilegium ab Alexandro III. concessum, & a Cælestinio III. Gregorio IX. aliisque Pontificibus confirmatum, convocandi scilicet Episcopos, quæ de licentia Abbatis didos actus in eadem Abbacia exerceant. Et sic per quadringentos, & plures annos juxta hujusmodi privilegium Abbas convocavit Episcopos, qui ferè semper Titulares erant, & hi administrabant ibidem Sacramentum Confirmationis. Sed cum jam post Concilium Tridentinum difficile sit Episcopos Titulares invenire; & diocesanis maxime in Hispania ad alienam diocesim pro Pontificalibus exercendis accedere nolint, & qua hæc Abbacia à viciniori

hiori civitate distet per triginta, & plura miliaria; idè Abbas suppliciter petit à Sede Apostolica facultatem conferendi, & administrandi Sacramentum Confirmationis suis subditis. Dubitabatur an hujusmodi supplicationi annuendum esset, necne.

De Summi Pontificis potestate hæcandum non est; nam posse Romanum Pontificem munus Confirmationis committere simplici Sacerdoti, sentit S. Ambrosius ad *Ephes.* c. 4. dum dicit in Ægypto Presbyteros confirmare in absentia Episcoporum, & Hieron. in *dialog.* contra *Jovinian.* ob honorem Sacerdotii fieri, ut soli Episcopi manus imponant, non autem ob legis necessitatem. Sed & Gregorius lib. 13. *epist.* 26. commisit Presbyteris Sardinia, ut in absentia Episcoporum confirmarent, ut habetur, 95. *dist.* 1. *Perrenit.*

Et hæc est communis Theologorum sententia in 4. *dist.* 7. & tenet D. Thomas 3. *part.* qu. 72. *art.* 1. & ibi Cajet. *art.* 8. Ferrar. 4. *cont. gent.* cap. 60. *Victoria in Summa*, num. 50. S. Antonin. 3. *part.* tit. 14. §. *De Ministris*. Est etiam communis Canonistarum in d. *cap. Perrenit*, 95. *dist.* Innoc. Hostien. & aliorum in cap. *Quanto*, de *consecr.* ubi ponderanda sunt illa verba textus, *sua reverentia*, quasi dicat Pontifex, secus si nostra auctoritate.

Sed jam hoc determinatum videtur in Conc. Florentino *infratrad.* Armenorum in §. *Secundum Sacramentum*. Unde Soto *ubi supra* dicit jam non licere de hoc dubitare. Et ex quo quod Tridentinum Concilium, sess. 7. *de consecr. can.* 3. dicit Ministrum ordinarium Confirmationis esse solum Episcopum, colligitur moderni Concilium determinasse alium esse posse Ministrum delegatum, ut retigit Navar. in *Catech.* Rom. pag. 226. & expressè tenet Durant. de *ritib. Eccles.* lib. 1. *cap.* 20. num. 12. Ad *synod.* & Vivaiz. in *suo Can. del. cap. De confirmatione*, qu. 26. ubi alia citat Concilia pro hac sententia. Et quamvis pro hoc concedendo sufficeret voluntas; tamen in hoc casu non solum affertur congruentia, sed etiam urgens, & rationalis causa: nam hanc potestatem à Domino collatam Summo Pontifici, quandoque exerceri congruit, & oportet, maxime quia hoc extollit, & magnificat Pontificiam potestatem, & pulchritudini convenit Ecclesie, ut sicut stella ab stella in claritate differt, ita Prælati Prælati privilegii, & prærogativa claritas amplioribus, c. *Ad hoc*, 89. *dist.* & sic patet de congruentia.

Quod autem extet rationalis, & urgens causa, videtur manifestum, primò quia Eugenius IV. in Concilio Florentino in decreto fidei pro instructione Armenorum *loc. cit.* dicit Pontifices id munus Presbyteris concessisse ex rationabili, & urgente causa, sed hæc nulla alia erat, nisi illa, de qua loquitur S. Ambrosius, & decrevit Gregorius; & absentia scilicet, & penuria Episcoporum, & hæc videtur subesse in casu nostro. Ergo & causa rationalis, & urgens.

Deinde causa à Principe in lege, vel dispensationibus expressa censetur rationabilis, nisi sit manifestus error, ut tenet Cajet. *trad. de indalg.* qu. 2. Sed Gregorius in d. c. *Perrenit*, ob solam absentiam Episcoporum commisit hujusmodi munus Presbyteris, neque Catholicus aliquis

dicit illum errasse: ergo hæc causa est rationalis.

Præterea Pastor tenetur pascere oves, & ministrare eis Sacramenta per se vel per idoneum Ministrum, ut in Concilio Tridentino c. 1. *sess.* 23. Sed oves illius Abbaciae tenentur Ministro Confirmationis: igitur Pastor tenetur eis providere de tali ministro. Et hæc ratio arguit. Ergo datur urgens causa.

Denique satisurgens, & rationalis causa est illa, quando aliquid sit, ne quis privetur, vel defraudetur aliquo bono sibi concessio, maxime spirituali, sed in Sacramento Confirmationis conceditur maximum bonum; in eo enim ut hic patet, & in Concilio Florentino datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pentecostes. Quo tanto bono, imo summo bono hi privati non debent, præcipuè petentes, & reclamantes.

Quod si hoc suaviori, & commodiori medio fieri debet, cum Episcopi titulares jam vix reperiantur, & diceclani ad istam Abbaciam accedere nolint, & subditum non teneantur cum tanto labore, & dispendio per alienas dioceses sic distantes peregrinari, quærentes qui pueros suos confirmet; nullum medium videri potest suavius, quam si hoc munus committatur Abbati, cui est commissa cura animarum illius Abbaciae, qui semper residet, & vigilat super eas. Deinde quia sic non committitur hoc munus simplici Sacerdoti, sed Abbati insigni amplum habenti territorium, & jurisdictionem Episcopalem, qui Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus utitur insignis, sollemnemque dat benedictionem, & est a Concilio Regis Catholicæ, sicut Episcopi illius Regni. Hæc sunt quæ pro Abbate adducuntur.

Ceterum cum res sit valde exemplaris, videtur accuratè considerandum, an hoc casu inspecta distantia à viciniori diocesi, & aliis facti circumstantiis, verè subit in illis partibus talis necessitas, ob quam prædicta facultas sit concedenda inferiori Prælati: cum præsertim Abbates, ut proponitur, quadringentorum annorum spacio convocaverint Episcopos ad Sacramentum Confirmationis administrandum. Quod jure eis licet: nam S. Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum sæpius declaravit, inferiores Prælatos, qui nullius diocesis sunt, habentque jurisdictionem Episcopalem, posse convocare quem maluerint Catholicum Antistitem pro ministrando Sacramento Confirmationis.

Porro cum olim quaeritum fuerit, an Concilium Tridentinum sess. 7. *de consecr. can.* 3. & sess. 5. *cap.* 5. obstat, quo minus facultas ministrandi Sacramentum Confirmationis concessa à Sede Apostolica ante Concilium Abbati regulari, nunc confirmetur, accedente præsertim consensu Ordinarii. Die 3. Martii 1775. Congregatio generalis censuit Papam posse id concedere si velit. An autem debeat, vel expediat, lex Cardinales, solo dissentiente Alciato, censuerunt non debere, neque expedire, cum nulla necessitas subit. Præsertim cum in illis regionibus sint multi heretici, qui credunt simplicem Sacerdotem posse ministrare Christina, sicut Episcopos. Et hi videntur Abbatem id facere, se confirmant.

buar in ista heresi, quam Concilium Tridentinum damnavit. An autem si Papa concederet, videretur tacere contra Concilium d. can. 3. tres Cardinales confiterentur aliquo modo esse contra Concilium, quod vult Episcopum esse ordinarium ministrum. Alii quatuor Cardinales confiterentur non esse contra Concilium, quod dicit ordinarium ministrum esse Episcopum, extraordinarium autem eum, cui Papa concederet. Et ita Covarr. lib. 1. var. resol. c. 10. num. 4. Referendum tamen Sanctissimo; qui dixit vicendum an Prædictiores sui relexerint istas facultates.

- 10 Ad hæc proposito dubio an Abbas Cassinensis habens ex privilegio Apostolico, ut possit omnia, que spectant ad Episcopum, exercere, præterquam Christma conferre, & sacros Ordines conferre, possit Sacramentum Confirmationis administrare: S. Congregatio censuit non posse, cum ea, quæ sunt Ordinis, requirant specialem mentionem ut intelligantur inferioribus prælati concessa, ut in cons. 19. Antonii de
- 11 Butrio. Et quamvis exceptio firmet regulam in contrarium in non exceptis, præsertim si casus excepti sint speciali nota digni, & excipiantur taxative, ut notat Dec. in l. 1. num. 36. & seq. ff. De regul. jur. non tamen ampliatur ejus naturam, ut comprehendat ea, que sunt aliis reservata, & de quibus est faciendi mentio specialis, prout de facultate confirmandi. Cum præsertim dispensatio hujus casus concedi non debeat, nisi ex causa admodum urgente, ut Eugenius voluit in prædicta instructione Armenorum. Unde nunquam venit nisi expresse concedatur, & causa exprimitur. Præterea Gregorius in d. c. Pervenit, loquitur dispensative ubi Episcopi desunt, & propter scandalum, ut hic notat gloss. in ver. Hanc. Et ita respondit Sacra Congregatio, die 18. Martii 1774. Sanctissimus tamen concessit tale privilegium ante Concilium habenti, ut possit conferre Sacramentum Confirmationis, de licentia tamen Ordinarii.

DE SACRAMENTIS non iterandis.

Cap. Presbyter.

S V M M A R I V M.

- 1 Manus impositio si in ordinatione Sacerdoti fuerit prætermissa, status temporibus suppletur.
- 2 Manus impositio quocumque sit, & que iterari possit, vel non, & num. seqq.
- 3 Abbas semel benedictus non potest iterum benedici.
- 4 Penitentia solemniter iterari non potest, & cur.
- 5 Presbytero, cum ordinatur, manus imponentur ab Episcopo, & Presbyteris adstantibus; Diacono ab Episcopo tantum.
- 6 Ritus impositionis manuum, & Ordinationis Episcoporum ab Apostolice introductione est, & n. 53.
- 7 Petrus solus immedie datæ Christo fuit ordinatus Episcopus, reliqui Apostoli ab ipso Petro.
- 8 Ordinationis tempore supplendum est quod in ordinatione fuit prætermisissum.

- 9 Solemnitas supplenda debet eo tempore, quo substantialiter aliter potest celebrari.
- 10 Manus impositio in ordinatione Presbyteri an sit de essentia Sacramenti, vel de solemnitate tantum, & num. seqq. usque in fin.
- 11 Ordinatione tota est iteranda, si aliquis ex substantialibus fuerit prætermisissum.
- 12 Iteratum non dicitur, quod ambigitur esse factum.
- 13 Sacramenta omnia, & eorum essentialia sunt immedie ex institutione Christi.
- 14 Ecclesia in Sacramentorum dispensatione potestatem habet statuendi, vel mutandi, salva eorum substantia.
- 15 Verbum introducere, quid importet.
- 16 Ritus proprie quæ sit.
- 17 Sacramentum quid.
- 18 Signum illud exterius in qualibet ordine est essentialiter, in quo principali actus illius ordinis designatur.
- 19 In Sacramentis habentibus materiam corporalem, actus humani non sunt de essentia Sacramentorum.
- 20 Res sensibiles, & verba sunt de essentia Sacramenti.
- 21 Apostoli quando fuerint a Christo ordinati Sacerdotes.
- 22 Presbyter ordinatus absque manus impositione non accipit potestatem a peccatis absolvendi.
- 23 Presbyter in impositione manus non ordinatur iterum, nec novum recipit characterem.
- 24 Ordinum diversitas oritur ex diversitate materiae & forma.
- 25 Potestas ordinis est indebilis potestas jurisdictionis seculæ.
- 26 Confessiones quas Sacerdos audit non approbat, sunt irritæ.
- 27 Sacerdos ordinatus ante manus impositionem est verus Sacerdos habens potestatem consecrandi Corpus, & Sanguinem Christi.
- 28 Substantiam impositivam esse separatam ab eo, cuius est substantia.
- 29 Substantialiter que dicantur, & que accidentalia.
- 30 Sacramenta omnia tribus perficiuntur, materia, forma, & ministro.
- 31 Ordinum materia quæ sit ex distinctione Concilii Florentini.
- 32 Manus impositionem non esse de substantia ordinis, qui senserint ex Theologis, & Canonistis.
- 33 Manus impositionem esse materiam essentialiam ordinis Presbyteratus, qui Theologi affirmaverint, & quibus fundamentis.
- 34 Presbyteri, & Diaconi in primitiva Ecclesia per manus impositionem ordinabantur, & num. 38.
- 35 Dicitio, per, causam efficientem significat.
- 36 Manus impositione datur gratia, & Spiritus sanctus.
- 37 Declaratur, num. 37.
- 38 Manus est organum organorum.
- 39 Declaratur, num. 42.
- 40 Manus impositio in ordinatione Sacerdoti est de essentia potestatis jurisdictionalis, non ordinis.
- 41 Ordinis materia, & forma cur in Actibus Apostolorum non exprimitur.
- 42 Ordinationis denominatio cur in sacra litteris fiat ab impositione manuum.
- 43 Subdiaconi non recipiunt manus impositionem, sed ordi-

ordinatur per traditionem calicis vacui, & patena vacua.

- 41 Pontificale Romanum habet legi auctoritatem.
- 42 Manus quo sensu dicitur esse de essentia ordinationis.

PRESBYTER. Si in ordinatione Presbyteri, vel Diaconi manus impositio fuerit prætermissa, status temporibus suppletur. Hoc dicit secunda pars brevissimi, suspensio.

Ad intelligentiam text. præmitto, manus impositionem multiplicem esse secundum Hugon. gloss. Archid. Bellam. Turrecrem. & Præpos. in c. Manus, l. qu. 1. Quædam enim est confirmatoria, id est, in fronte baptizatorum facta Christmatio, c. an §. Per frontem, supra de sac. Vult. & est Sacramentum, quod non reiteratur, & cuius minister est solus Episcopus, & de hac habetur in c. 21 §. & 4. de consecr. dist. 5. In Concilio Florentino in decreto fidei, §. Secundum Sacramentum est Confirmatio. Et in Concilio Tridentino sess. 7. de Confirm. can. 1. 2. & 3. Quædam est curatoria, id est, cum olei unctione super infirmum facta benedictio, de qua Jacob. §. Infirmatur quis in vobis & inquit Presbytero Ecclesia, qui orant super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei servabit infirmum. §. Sed istud, 95. dist. Et hæc similiter est Sacramentum, non tamen in minister characterem; & ideo iterari potest, & eius minister est Sacerdos, id est, aut Episcopus, aut Presbyter, cap. Illud superfluum, 95. dist. de quo in Concilio Florentino, ubi supra, §. Quintum Sacramentum est Extrema Unctio. Et in Trident. sess. 14. in Doctrina de Sacramen. Extrema Unctio. Quædam est consecratoria, quæ scilicet fit Episcopis dum consecrantur, ut in cap. Episcopus, 23. dist. de qua dicit Apostolus 1. Timoth. 5. Nemini cito manus imponas, id est, nullum cito consecrabis, secundum Joan. de Fan. & Archid. in d. cap. Manus, l. qu. 1. Et hæc manus impositio repeti non potest, & fit ab Episcopis tantum, ut in d. c. Episcopus, & c. 1. 75. dist. Et quamvis Turrecrem. & Præpos. in d. cap. Manus, dicant hanc manus impositionem esse quæ fit omnibus Clericis in Minoribus dum ordinantur: tamen huic non congruit nomen consecratoris, cum sit quædam benedictio, c. Quoniam, 69. dist. & not. gloss. in c. 1. in ver. Impositione, supra eod. Unde melius Archid. intelligit impositionem manus consecratoriam pro illa solemniter, quæ fit in consecratione Episcoporum, dum allegat text. qui de ipsa loquitur in d. c. Episcopus, & auctoritatem illam, Nemini cito manus imponas, quæ proprie de Episcopo intelligitur, ut est text. in cap. Cum nobis olim, supra de electione. Alia impositio manus est benedictoria, id est, quædam solemniter oratio, sive benedictio super quosdam Abbates, & Abbatissas facta, ut in c. Quoniam, 69. dist. & hæc fit ab Episcopo, ut ibi, nisi in casu, cap. 1. de supplend. neglig. Prælat. & est quasi Sacramentum, & non iteratur ad instar benedictionis nuptialis, cap. 1. & cap. Vir, de secund. nupt. Et quamvis Archid. referat se vidisse contrarium observari in Curia in quodam Abbate, qui priori dignitati cesserat, & fuit iterum benedictus: tamen illud potius fuit factum, quam jus, secundum Archid. cum quo Turrecrem. & alii transeunt, & de hac manus impositione scribit plenè in c. Cum contingat, supra de atat. & qual. Alia est reconciliatoria, id est, manus extensio super penitentes, cum invocatione Spiritus Paracliti, vel aliqua oratione, sicut Christus, & Apolloli leguntur credentibus manus imposuisse, & hæc fit hæreticis reversis, c. Arianos, 1. qu. 1. Item excommunicatis, c. Cum aliquis, 1. 1. quest. 3. Item penitentibus, cap. Si qui penitentiam, 26. qu. 6. & quidem si reconciliatio sit privata, seu occulta, iterari potest, quia Sacramentum penitentia est reiterabile, & convenit omnibus Presbyteris, ut cap. Ministrare, 5. Eccles. & c. Presbyteri, ead. caus. & quæ sit autem penitentia sit solemniter seu publica, convenit episcopo tantum, c. in capite 50. dist. & d. §. Ecce, & iterari non potest, non ea ratione quam ponit gloss. in d. cap. Manus, quod sit Sacramentum, quoniam non est Sacramentum imprimens characterem; sed ne salutaris medicina ex iteratione villoscat, & minus utilis sit ægrotis, ut legitur, & notatur in cap. Quamvis de penit. dist. 2. §. & in c. Si quis post, §. potest, & aliter, 50. dist. & ob alias rationes, quas post D. Tho. & Durand. recenset Turrecrem. in dict. §. potest, num. 6. Alia est exultatoria, quæ scilicet super emergentes extenditur ad exultationem domum, & hæc repeti potest, cum non sit Sacramentum, & convenit exorcistis, ut in c. Exorcista, 23. dist. addit Archid. aliam manus impositionem, id est, expulsiorem, quæ imponitur solemniter penitentibus, qui ab ecclesia abiciuntur, ut in d. c. in capite. Sed hæc coincidit cum Reconciliatoria solemniter, de qua supra num. 4. Alia demum impositio manus est ordinatoria, quæ scilicet imponitur Presbyteris, & Diaconis dum ordinantur, ut in c. Presbyter, & in c. Diaconus, 23. dist. & de hac loquitur hæc Decretalis, & non iteratur, sed tantum suppletur, si fuerit prætermissa, ut hic, & in c. 1. supra eod. Quibus præmissis,

Nota primò Presbyterum, & Diaconum in ordinatione recipere manus impositionem: concordat text. in cap. Quamvis, 23. dist. Manus enim impositio significat plenitudinem gratia, per quam ad magna officia sint idonei; & ita fit solis Diaconis, & Sacerdotibus, quia eis competit dispensatio Sacramentorum, licet uni ut principali, & alteri sicut ministro, ut docet S. Thomas in 4. dist. 24. qu. 2. art. 2. sed in hoc est differentia, quod super caput Presbyteri manus imponitur ab episcopo, & Presbyteris adstantibus, c. Presbyter cum ordinatur, 23. dist. S. Thomas in 4. dist. 25. qu. 1. art. 1. ad primum. Intelligi si sint vestibus sacerdotalibus induti, ut docet Holt. in c. Nec Episcopus, num. 2. vers. Ex præmissis, supra de tempor. ordin. qui tamen non reprobat contrariam consuetudinem, quam dicit vigere in aliquibus ecclesiis, ut manus imponant Presbyteri adstantes etiam non induti: Super caput verò Diaconi manus imponitur ab episcopo tantum, cap. Diaconus, 23. dist. sed tu adverte, quia ut apparet ex Pontificali Romano in tit. de ordinatione Presbyteri, manus impositio bis fit in ordinatione Sacerdotum. Primò antequam eis porrigitur calix cum vino, & patena

tena cum hostia, & tunc Presbyteris ordinandis imponitur manus ab episcopo, & Presbyteris sumi, ut dictum est et hanc manus impositionem S. Thom. d. art. 3. recenseat inter preparatoria ad ordinis susceptionem, dicens: (episcopus in collatione ordinum duo facit; preparat enim ordinandos ad ordinis susceptionem, & ordinis potestatem tradit; preparat quidem & intelluendo eos de proprio officio, & aliquid circa eos operando, ut idonei sint potestatis accipiendae; quae quidem preparatio in tribus consistit, scilicet benedictione, manus impositione, & unctioe.) Hec D. Thom. Deinde fit manus impositio Sacerdotibus jam ordinatis post Missae celebrationem; & tunc solemniter imponitur eis manus ab episcopo tantum, et proferuntur illa verba, Accipe Spiritum Sanctum, &c. In ordinatione vero Diaconi semel tantum imponitur manus, id est, antequam tradatur liber evangeliorum, & sic priusquam in Diaconum ordinetur, ut in eodem pontificali inrit, de ord. Diaconi.

Secundo nota ibi, ritum ab Apostolis introductum, ritum impositionis manuum in ordinatione Presbyteri, & Diaconi ab Apostolis introductum fuisse, Act. 6. 8. & 13. cap. Quod de Domini. 1975. dist. in de hoc ritu Apostolico, ut inquit Innoc. hic num. 1. & Hostien. num. 4. invenitur in epistola ad Timotheum, quod manus imponebant ordinandis, & orationes fundebant super eos. Et eodem modo ordinario, hinc consecratio episcoporum ab Apostolis, scilicet, Petro, Jacobo, & Joanno meroducta est dantibus formam successibus, ut habetur in cap. Porro, & dist. 8. not. hic gloss. in ver. Ab Apostolis, & Hostien. num. 1. Solut enim petrus immediatè à Christo fuit ordinatus episcopus per illa verba, Pascie oves meas. Reliqui autem Apostoli non à Christo immediatè, sed ab ipso Petro consecrationem acceperunt, ut probat etiam apost. in Summ. 15. dist. in. 27. & fuit Cardin. Turrecrem. in c. in nova. 2. v. dist. & in d. cap. Porro, ubi etiam per illum textum ostendit Jacobum Alphi non fuisse consecratum episcopum à Christo, sed à petro Apostolo, & confutat contrarias rationes glossae, & Hugonis tanquam frivolas. Et idem Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 3. & novissimè Card. Bellarm. tom. 1. Controvers. de Summo Pontifice lib. 1. c. 23. vers. Regisima secundas est.

Tertio nota ibi status tempore, suppletionem ejus, quod in ordinatione omnium est, faciendam esse eo tempore, quo ipsa ordinatio, scilicet quatuor Temporibus, cap. 1. 2. & 3. supra de temp. ordin. Et sic suppletio solemnitate fieri debet eo tempore, quo substantialiter actus potest celebrari, ut hic notat Butr. num. 4. & Joan. de Anan. num. 1. Unde in Sabbato quatuor temporum vocabitur Sacerdos, & manus impositio, quae desinit in ordinatione, tunc suppletur, & dicentur orationes quae praecipuntur dici quando fit manus impositio, secundum Innoc. hic num. 1. in fin. in ver. Status, & nu. 2. in ver. Supplendum, & Abb. Antic. num. 1.

Quarto, An manus impositio in ordinatione Presbyteri fit de essentia Ordinis, vel de solemnitate tantum. Canonice omnes, & plerique ex Theologis, de quibus infra num. 31. sentent manus im-

sitionem esse tantum de solemnitate. Probat primo, evidentem in hac Decretali nam si esset de essentia, non fuisset suppletio omnium, ut hic deciditur, & in cap. 1. supra cod. Sed ordinatio ipsa esset ex integro iteranda, c. Nihil, 7. quae 1. cap. Novera, de consor. dist. 2. cap. Dajbertum, & cap. Perlicitam, 1. quae 7. & cap. Chorepiscopi, 68. dist. & in specie advertunt hic Host. n. 8. & Jo. de Anan. n. 1. & fuit explicat idem Host. in c. un. n. 3. sup. de sac. n. 1. & ibi c. riam Collectam. 7. & docet S. Thom. in 4. dist. 24. quae 2. art. 3. Soc. ead. dist. qu. 1. art. 4. & Syl. 12. velt in ver. Ordo, num. 11. Ratio est, quia non intelligitur iteratum, quod ambigitur esse factum, ut legitur in c. Veniens in ver. Presby. non baptiz. in cap. Solemnitates, 1. primo, de consor. dist. 1. in c. Si multa, de consor. dist. 4. & tradunt omnes locis citatis. Nec dicatur hunc textum esse intelligendum de prima impositione manuum preparatoria ad ordinem suscipiendum, quam certum est non esse de essentia ordinationis, ut dixi supra in 1. not. num. 5. vers. Sed advertit: nam et si hoc verum sit quoad secundam partem textus, in qua dicit suspensionem manuum fieri debere cum oratio funditur super caput ordinandi, quae quidem suspensio non fit, nec oratio funditur, nisi ante consecrationem Presbyteri, ut in Pontificali. Rom. in rubr. de ordinat. Presbyter, tamen secus dicendum est quoad primam partem textus, quia cum simpliciter, & indefinitè loquatur de impositione manus, debet simpliciter, & indefinitè intelligi tam de prima, quam de secunda, & quae fit ab Episcopo tantum post eandem ordinationem, c. fin. 5. dist. & cap. Consultasti, 2. quae 5. cum similit.

Secundo idem probatur, quia manus impositio in ordinatione Presbyteri, & Diaconi est ritus ab Apostolis introductus, ut hic dicitur, & ostensum est supra in 2. notab. Ergo non est de essentia, quia Sacramenta omnia, & consequenter etiam omnia essentialia Sacramentorum Christus immediatè per seipsum instituit, ut docet S. Thomas in 3. part. quae 60. art. 3. 5. 7. & in 1. 2. quae 1. 108. art. 2. ad secundum, ubi rationem reddit, quia in Sacramentis nova legis datur gratia, quae non est nisi à Christo; & idè oportuit, ut ab ipso instituerentur haberent, & est hodie distinctum à Tridentina Synodo de Sacramentis omnibus in can. 1. sess. 7. de Sacram. & in specie de Ordine in can. 3. sess. 23. de Sacrament. Ordin. Quae verò addita sunt ex ritu ab Ecclesia sunt de solemnitate tantum, ut per eundem in 4. dist. 1. 3. quae 1. art. 2. ad sextum. Unde in cap. 2. sess. 21. de Commun. sub utraque specie declarat S. Synodus hanc potestatem perperò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quae suscipiuntur utilitati, sempiternam Sacramentorum venerationem pro rerum, temporum, & locorum varietate magis expedire judicaret. Nec videtur admittendum, quod dicit Cardin. Bellarm. tom. 3. Controvers. lib. 1. cap. 9. de Sacram. vers. Ad secundum, videlicet hunc ritum dici introductum ab Apostolis, non quod illum instituerint, sed quia primi ceperunt usurpare in ordinationibus: hoc enim propriè non congruit litterae hujus Decretalis, quia introducere ex vocabuli proprietate est ost-

endit, cum Sacramentum sit symbolum rei sacrae, & invisibilis gratiae forma visibilis, seu lignum visibile, cap. Sacramentum, de cons. dist. 2. cap. 3. De excellen. sanctiss. Eucharistiae, sess. 13. Concil. Trident. & lignum debet habere similitudinem ad signatum, c. unico. 5. Ad exhibendum, supra de Sacram. vnt. c. Qui Ecclesiasticus, 8. vice, 36. dist. in quolibet ordine illud exterius lignum est essentialè, & intrinsecum Sacramentum, in quo principalis actus illius ordinis designatur; id quo pro generali regula habendum esse affirmat S. Bonavent. in 4. dist. 24. par. 2. art. 1. qu. 4. num. 58. & consentiunt alii, quos refero in d. c. un. in 4. arg. num. 36. Sed in impositione manuum non designatur principalis actus, qui est consecrare Corpus, & Sanguinem Christi, c. Cleros, 21. dist. can. 1. de Sacram. Ordin. sess. 23. Concil. Trident. sed actus secundarius, qui est absolvere, & ligare, ut patet infra, num. 20. & seq. Ergo impositio manuum non est essentialis, & intrinseca Ordin. Presbyteratus.

Quarto, in Sacramentis habentibus materiam corporalem actus humani non sunt de essentia Sacramentorum, sed dispositivè se habent ad Sacramenta. S. Thom. in 3. par. 2. 84. art. 1. ad primum: nam res sensibiles, & verba sunt de essentia Sacramenti, non autem facta: sed haec pertinent ad usum, vel dispensationem ejus, ut idem docet in 4. d. 1. q. 1. art. 3. ad secundam, & in 3. q. 60. Sed manus impositio est actus humanus, non autem res sensibiles à facto distincta. Ergo non est de essentia Sacramenti Ordinis.

Quinto, Apostoli fuerunt à Christo ordinati Sacerdotes in Cena, ut constat ex Tridentina Synodo, in cap. 1. de sacris. Missae, sess. 22. ibi, (In Cena novissima Corpus, & Sanguinem sub speciebus & panis, & vini Apostolis, quos tunc novitellamque Sacerdotes constituebant, ut fumerent, tradidit.) & in can. 2. (Si quis dixerit illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi, alique Sacerdotes offerrent Corpus, & Sanguinem suum, anathema sit.) Et ita, ut inquit S. Thomas in 4. dist. 24.

ginaliter instituit, 1. un. in princ. ibi, Ex bellia ortam, jundo verbi Quod bella calamitas introducis, C. de Caluc. collen. 1. Sanguinis, & Siqui autem, per diversa, C. De donat. 1. Ex hoc fore, ff. De just. & jur. cum similit.

Præterea ponderandum est verbum, Ritum, quod ex propria significatione refertur ad solemnitatem, non ad substantiam actus, c. Cùm secundum, de temp. ordin. c. Cùm dicit, de Cler. conjug. 1. Non putavit, 8. Non quavis, & ibi gloss. in ver. ritus, ff. De honorum possess. contr. tabul. Concil. Trident. sess. 7. de sacram. can. 13. & sess. 22. de sacris. Missae, can. 9. Unde Butr. in d. cap. Cùm secundum, n. 1. Ricus, inquit propriè est quaedam consuetudo in ordinandi modo, vel alio actu exercendo, solemnitate prædens. Et Petrus Brixian. in reperi. Ricus, inquit, est usus disponens circa solemnitatem actus, allegat Innoc. in cap. Quoniam in plerisque de off. ordin. & Archid. in cap. Contra Christianos de heret. lib. 6. Et hunc ritum impositionis manuum ortum esse ex ipsa Apostolorum institutione, videtur satis probari in cap. Quod die Dominico, ibi, Apostolicis morem gellers institutus, 7. 5. dist.

Tertio, cum Sacramentum sit symbolum rei sacrae, & invisibilis gratiae forma visibilis, seu lignum visibile, cap. Sacramentum, de cons. dist. 2. cap. 3. De excellen. sanctiss. Eucharistiae, sess. 13. Concil. Trident. & lignum debet habere similitudinem ad signatum, c. unico. 5. Ad exhibendum, supra de Sacram. vnt. c. Qui Ecclesiasticus, 8. vice, 36. dist. in quolibet ordine illud exterius lignum est essentialè, & intrinsecum Sacramentum, in quo principalis actus illius ordinis designatur; id quo pro generali regula habendum esse affirmat S. Bonavent. in 4. dist. 24. par. 2. art. 1. qu. 4. num. 58. & consentiunt alii, quos refero in d. c. un. in 4. arg. num. 36. Sed in impositione manuum non designatur principalis actus, qui est consecrare Corpus, & Sanguinem Christi, c. Cleros, 21. dist. can. 1. de Sacram. Ordin. sess. 23. Concil. Trident. sed actus secundarius, qui est absolvere, & ligare, ut patet infra, num. 20. & seq. Ergo impositio manuum non est essentialis, & intrinseca Ordin. Presbyteratus.

Quarto, in Sacramentis habentibus materiam corporalem actus humani non sunt de essentia Sacramentorum, sed dispositivè se habent ad Sacramenta. S. Thom. in 3. par. 2. 84. art. 1. ad primum: nam res sensibiles, & verba sunt de essentia Sacramenti, non autem facta: sed haec pertinent ad usum, vel dispensationem ejus, ut idem docet in 4. d. 1. q. 1. art. 3. ad secundam, & in 3. q. 60. Sed manus impositio est actus humanus, non autem res sensibiles à facto distincta. Ergo non est de essentia Sacramenti Ordinis.

Quinto, Apostoli fuerunt à Christo ordinati Sacerdotes in Cena, ut constat ex Tridentina Synodo, in cap. 1. de sacris. Missae, sess. 22. ibi, (In Cena novissima Corpus, & Sanguinem sub speciebus & panis, & vini Apostolis, quos tunc novitellamque Sacerdotes constituebant, ut fumerent, tradidit.) & in can. 2. (Si quis dixerit illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi, alique Sacerdotes offerrent Corpus, & Sanguinem suum, anathema sit.) Et ita, ut inquit S. Thomas in 4. dist. 24.

quae 2. art. 3. ad 2. & Turrecrem. in cap. Presbyter, num. 2. 3. dist. Dominus dedit Discipulis sacerdotalet potestatem quantum ad principalem actum ante passionem quando dixit, Accipite, & manducate, unde subjungit, hoc facite in meam commemorationem, Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. & Joan. 13. Sed post Resurrectionem dedit eis sacerdotalem potestatem, quantum ad actum secundarium, qui est ligare, & absolvere, ut ibi per eos, & est distinctum in can. 3. sess. 14. de Sacram. vnt. Concil. Trident. (Si quis dixerit verba illa Domini Salvatoris, Accipite Spiritum Sanctum, &c. Non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Penitentiae, &c. Anathema sit.) Quarum potestatum meminit idem Concilium sess. 23. de Sacram. Ordin. cap. 1. ibi, In Sacerdotio potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi Corpus, & Sanguinem Christi, nec non & peccata dimittendi, & retinendi sacrae Litterae ostendunt, & Catholicae Ecclesiae traditio semper docuit. Sententiam D. Thomae suppletionem non recitat hic Joan. Andr. num. 2. his verbis: (Dicunt aliqui, quod in ordinatione Presbyteri per dationem calicis, pleni, id est, cum parva confertur ordinato potestas principalis quoad principalem actum confessionis Eucharistiae; & per impositionem manus sub certa forma verborum Accipite, &c. Matth. 24. confertur potestas Sacerdotalis quoad actum secundarium, qui est absolvere, & ligare: nam & has potestates Dominus divinum contulit Apostolis: ante passionem enim contulit primam; post resurrectionem, secundam, quando scilicet in sufflav. &c. Joan. 19. Per impositionem vero manuum aliorum Sacerdotum designatur quaedam gratiae plenitudo. Dicunt ergo isti quod si desit traditio calicis cum certa forma verborum, non imminuitur character, nec est Sacerdos qui ordinandus erat; si vero fiat primum, sed desit secundum, Sacerdos est quoad potestatem conficiendi, sed non potest absolvere, vel ligare, nisi facta suppletionem: si vero desit manus impositio, quam faciunt alii Sacerdotes, licet hoc sit supplendum, tamen primum, & secundum potest.) Hec Joan. Andr. cuius verba hic transcribitur Anton. de Butr. num. 9. licet illius non faciat mentionem Bellarm. num. 3. Card. Zabar. num. 1. col. 3. vers. Decimo quarto, & Abb. num. 2. Et in hoc ultimo, id est Sacerdotem, qui non accepit manus impositionem, non posse confessiones audire, contentit in Summ. Rosell quem refero, & loquitur Sylvest. in ver. Ordo, 2. num. 4. vers. Et ideo videtur verum. Unde quod legitur in cap. 15. sess. 23. Concil. Trident. quod Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvi potestatem accipiant, videtur notabiliter limitari posse, ut non procedat in Presbyteris, qui non acceperunt manus impositionem, nisi suppleatur omnium. Hanc autem distinctionem probat etiam quotidianus Ecclesiae usus: nam Sacerdotes sunt cum eis dicitur: Accipe potestatem offerendi sacrificium. Et tunc non imponitur manus, sed tantum porrigitur instrumenta, ut patet ex ordine Romano antiquo, & ex Pontificali, quo nunc Ecclesia utitur, in rubrica de ordinatione

quae 2. art. 3. ad 2. & Turrecrem. in cap. Presbyter, num. 2. 3. dist. Dominus dedit Discipulis sacerdotalet potestatem quantum ad principalem actum ante passionem quando dixit, Accipite, & manducate, unde subjungit, hoc facite in meam commemorationem, Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. & Joan. 13. Sed post Resurrectionem dedit eis sacerdotalem potestatem, quantum ad actum secundarium, qui est ligare, & absolvere, ut ibi per eos, & est distinctum in can. 3. sess. 14. de Sacram. vnt. Concil. Trident. (Si quis dixerit verba illa Domini Salvatoris, Accipite Spiritum Sanctum, &c. Non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Penitentiae, &c. Anathema sit.) Quarum potestatum meminit idem Concilium sess. 23. de Sacram. Ordin. cap. 1. ibi, In Sacerdotio potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi Corpus, & Sanguinem Christi, nec non & peccata dimittendi, & retinendi sacrae Litterae ostendunt, & Catholicae Ecclesiae traditio semper docuit. Sententiam D. Thomae suppletionem non recitat hic Joan. Andr. num. 2. his verbis: (Dicunt aliqui, quod in ordinatione Presbyteri per dationem calicis, pleni, id est, cum parva confertur ordinato potestas principalis quoad principalem actum confessionis Eucharistiae; & per impositionem manus sub certa forma verborum Accipite, &c. Matth. 24. confertur potestas Sacerdotalis quoad actum secundarium, qui est absolvere, & ligare: nam & has potestates Dominus divinum contulit Apostolis: ante passionem enim contulit primam; post resurrectionem, secundam, quando scilicet in sufflav. &c. Joan. 19. Per impositionem vero manuum aliorum Sacerdotum designatur quaedam gratiae plenitudo. Dicunt ergo isti quod si desit traditio calicis cum certa forma verborum, non imminuitur character, nec est Sacerdos qui ordinandus erat; si vero fiat primum, sed desit secundum, Sacerdos est quoad potestatem conficiendi, sed non potest absolvere, vel ligare, nisi facta suppletionem: si vero desit manus impositio, quam faciunt alii Sacerdotes, licet hoc sit supplendum, tamen primum, & secundum potest.) Hec Joan. Andr. cuius verba hic transcribitur Anton. de Butr. num. 9. licet illius non faciat mentionem Bellarm. num. 3. Card. Zabar. num. 1. col. 3. vers. Decimo quarto, & Abb. num. 2. Et in hoc ultimo, id est Sacerdotem, qui non accepit manus impositionem, non posse confessiones audire, contentit in Summ. Rosell quem refero, & loquitur Sylvest. in ver. Ordo, 2. num. 4. vers. Et ideo videtur verum. Unde quod legitur in cap. 15. sess. 23. Concil. Trident. quod Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvi potestatem accipiant, videtur notabiliter limitari posse, ut non procedat in Presbyteris, qui non acceperunt manus impositionem, nisi suppleatur omnium. Hanc autem distinctionem probat etiam quotidianus Ecclesiae usus: nam Sacerdotes sunt cum eis dicitur: Accipe potestatem offerendi sacrificium. Et tunc non imponitur manus, sed tantum porrigitur instrumenta, ut patet ex ordine Romano antiquo, & ex Pontificali, quo nunc Ecclesia utitur, in rubrica de ordinatione

quae 2. art. 3. ad 2. & Turrecrem. in cap. Presbyter, num. 2. 3. dist. Dominus dedit Discipulis sacerdotalet potestatem quantum ad principalem actum ante passionem quando dixit, Accipite, & manducate, unde subjungit, hoc facite in meam commemorationem, Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. & Joan. 13. Sed post Resurrectionem dedit eis sacerdotalem potestatem, quantum ad actum secundarium, qui est ligare, & absolvere, ut ibi per eos, & est distinctum in can. 3. sess. 14. de Sacram. vnt. Concil. Trident. (Si quis dixerit verba illa Domini Salvatoris, Accipite Spiritum Sanctum, &c. Non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Penitentiae, &c. Anathema sit.) Quarum potestatum meminit idem Concilium sess. 23. de Sacram. Ordin. cap. 1. ibi, In Sacerdotio potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi Corpus, & Sanguinem Christi, nec non & peccata dimittendi, & retinendi sacrae Litterae ostendunt, & Catholicae Ecclesiae traditio semper docuit. Sententiam D. Thomae suppletionem non recitat hic Joan. Andr. num. 2. his verbis: (Dicunt aliqui, quod in ordinatione Presbyteri per dationem calicis, pleni, id est, cum parva confertur ordinato potestas principalis quoad principalem actum confessionis Eucharistiae; & per impositionem manus sub certa forma verborum Accipite, &c. Matth. 24. confertur potestas Sacerdotalis quoad actum secundarium, qui est absolvere, & ligare: nam & has potestates Dominus divinum contulit Apostolis: ante passionem enim contulit primam; post resurrectionem, secundam, quando scilicet in sufflav. &c. Joan. 19. Per impositionem vero manuum aliorum Sacerdotum designatur quaedam gratiae plenitudo. Dicunt ergo isti quod si desit traditio calicis cum certa forma verborum, non imminuitur character, nec est Sacerdos qui ordinandus erat; si vero fiat primum, sed desit secundum, Sacerdos est quoad potestatem conficiendi, sed non potest absolvere, vel ligare, nisi facta suppletionem: si vero desit manus impositio, quam faciunt alii Sacerdotes, licet hoc sit supplendum, tamen primum, & secundum potest.) Hec Joan. Andr. cuius verba hic transcribitur Anton. de Butr. num. 9. licet illius non faciat mentionem Bellarm. num. 3. Card. Zabar. num. 1. col. 3. vers. Decimo quarto, & Abb. num. 2. Et in hoc ultimo, id est Sacerdotem, qui non accepit manus impositionem, non posse confessiones audire, contentit in Summ. Rosell quem refero, & loquitur Sylvest. in ver. Ordo, 2. num. 4. vers. Et ideo videtur verum. Unde quod legitur in cap. 15. sess. 23. Concil. Trident. quod Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvi potestatem accipiant, videtur notabiliter limitari posse, ut non procedat in Presbyteris, qui non acceperunt manus impositionem, nisi suppleatur omnium. Hanc autem distinctionem probat etiam quotidianus Ecclesiae usus: nam Sacerdotes sunt cum eis dicitur: Accipe potestatem offerendi sacrificium. Et tunc non imponitur manus, sed tantum porrigitur instrumenta, ut patet ex ordine Romano antiquo, & ex Pontificali, quo nunc Ecclesia utitur, in rubrica de ordinatione

Presbyteri. Ergo manus impositio, quæ seorsim fit, ad essentiam Sacramenti non pertinet, cum ante illam ordinati characterem Presbyteralem recipiant. Nec potest admitti quod ait Card. Bellarm. tom. 3. *controv. lib. 1. de sacram. Ordin. c. 9. vers. Ad tertium*, videlicet Sacerdotes ordinari, cum illis dicitur, *Accipe potestatem sacrificii offerendi*: sed ordinari, etiam postea, cum illis dicitur, *Accipe Spiritum sanctum*. Hoc enim sublikere non potest: nam etsi Sacerdotes accipiant seorsim varias potestates, ut dictum est supra: non tamen dum secundam potestatem accipiunt, dicuntur iterum ordinari: repugnat enim Canonis institutio, ut quis in Presbyterum bis ordinetur, & duplicem characterem recipiat, cap. 1. *c. 8. dist. quidquid dixerit Scotus in 4. dist. 24. quem merito reprehendit Syvelr. in Ordo secundo, num. 4. vers. Non est etiam verum quod dicit*

23 *Storus*, Præterea si per impositionem manuum Sacerdos iterum ordinaretur, in Presbyteratu essent duo ordines distincti. Patet quia secunda ordinatio haberet pro materia impositionem manus, & pro forma, *Accipe Spiritum sanctum, &c.* Et prima ordinatio haberet pro materia porrectionem instrumentorum, & pro forma, *Accipe potestatem, &c.* Ex diversitate autem materię, & formę, necesse est distinctio Ordinum, sicut & diversitas Sacramentorum, ut constat ex cap. 2. *de sacram. tom. 1. sess. 14. Concil. Trident. ibi: Materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur*, longissime distat, & sic in Ecclesia essent quatuor Ordines sacri, id est, Subdiaconatus, Diaconatus, & duo Presbyteratus, quod est contra Catholicam veritatem, ut in Concilio Carthaginiensi IV, cap. 2. 3. & 4. & in Tridentino cap. 2. *sess. 23. de sacram. Ordin.* Uterus si in ordinatione Sacerdotis essent duæ formę partiales, & in impositione manus imprimeretur novus character, seu fieret extensio primi, ut putat Scotus: minime sequeretur, ut potestas absolvendi a peccatis, quæ traditur in impositione manus, esset indelebilis, quia potestas, quæ fit per consecrationem, inhaeret characteri, & ab homine auferri non potest, ut docet S. Thomas in 2. 2. *quest. 39. art. 3.* Et propterea Sacerdos etiam hæreticus, excommunicatus, depositus, & degradatus celebrando conficit, secundum Archid. in cap. *Ostenditur*, 4. *dist. Richard. in 4. dist. 13. & Syvelr. in ver. Degradatio, num. 9.* quia, ut inquit S. Thomas in his homo non operatur nisi in instrumentum Dei, § *Verum*, 32. *dist.* Sed consequens est falsum, quia potestas jurisdictionalis est simpliciter in junctione hominis confertur, nec immobiliter adheret. Unde in schismaticis, & hæreticis non manet, cap. *Omnibus*, c. *de Cælesti- num*, & c. *Aperre*, 14. *quest. 1.* & declarat S. Thomas, *ubi supra*. Ideoque quamvis Presbyteri in in. ositione manuum a peccatis absolvendi potestatem recipiant: tamen Concil. Trident. in cap. 1. *sess. 23.* statuit eos non posse confessiones secularium audire, nec ad idoneos reputari, nisi aut parochiale beneficium habeant, aut ab Episcopis approbationem accipiant. Et S. Congregatio ejusdem Concilii Interpret declaravit irritas esse confessiones, quas audiunt Sacerdotes ab episcopo non approbati, ergo similiter est falsum Sacerdotes in manus impositione cha-

26 racterem recipere. Quæ cum ita sine, inquiri an is, cui episcopus porrexit calicem cum vino, & patenam cum hostia, & dixit verba, *Accipe potestatem sacrificii offerendi*, sed nondum imposuit manus, quia nondum Missa fuit absoluta, sit verus Sacerdos, & receperit characterem verum Ordinis Presbyteratus, necne. Si dixeris non esse verum Sacerdotem; hoc est manifeste falsum, & contra Divinam institutionem, quia Apostoli in Cœna fuerunt ordinati vere Sacerdotes, & acceperunt potestatem consecrandi Corpus, & Sanguinem Christi: & tamen tunc non acceperunt secundam potestatem absolvendi a peccatis, quæ traditur in impositione manuum, ut patet ex distinctionibus Concilii Tridentini supra relatis. Item est contra consuetudinem Ecclesie, & præscriptum Pontificalis: nam licet ordinatus consecratur una cum episcopo celebrante; Et propterea in eadem rubr. *de Ordin. Presbytr.* disponitur, ut Pontifex celebrans secreta morose dicat, & aliquantulum alte, ita, ut ordinati Sacerdotes possint secum omnia dicere, & præsertim verba consecrationis, quæ dici debent eodem momento per ordinatos, quod dicitur per Pontificem. At consecrari non potest, nisi esse verus Sacerdos, cap. 1. §. *Vna verò, vers. Et hoc utique Sacramentum, de Summ. Trin. & fid. Catholic. cap. 1. & 2. de Cleric. non ordinat. minist. stran.* Quoties enim sunt duo gradus successivi, & ab invicem subordinati, existens in primo non attingit ea, quæ sunt ultimi; Sicut Diaconus non attingit ea, quæ sunt Presbyteri, cap. *Diaconus*, & cap. *seq. 93. dist.* Quæ sunt verba Oldradi *conf. 1. de Quæstio est, n. 1.* Ideoque in prædicta rubrica pontificalis post porrectionem instrumentorum, & prolationem verborum, *Accipe potestatem, &c.* multoties vocantur Sacerdotes ordinati, licet solemnem manus impositionem nondum acceperint. Si dixeris sic ordinatos ante manuum impositionem esse veros Sacerdotes, & receperit characterem Presbyteratus: ergo evidenter hinc sequitur, ut manus impositio, quæ postea accedit, non sit materia Ordinis Presbyteratus, nec sit de illius substantia. Nā quod potest fieri post actum, non est de substantia actus, c. *Quoniam, de usuris, lib. 6. l. v. n. vers. a. C. de precibus Imperator. offeren. & notat Petr. Beixien. in ver. Forma.* Impossibile enim est substantiam esse separatam ab eo, cujus est substantia, ut inquit Arist. 1. *Metaph. cap. 4.* Item substantialia rei dicuntur, sine quibus res non potest consistere. Quæ verò accedunt postea, dicuntur accidentalia, ut declarat Berengar. *in repet. leg. Paia conventa, n. 4. §. ff. De contr. alien. empr. & de substantia alicujus rei illud esse dicitur, quo postea, & illa res ponitur; & quo remoto, remouetur & illa, cap. *Inter corporalia, de translat. Episcop.* Manifestum est autem in Sacramento Ordinis, si quid omittatur ex substantialibus, characterem non imprimi, & totam ordinationem esse iterandam, ac si nihil esset actum, ut tradunt Hostien. Joan. Andr. & omnes in cap. *unic. supra de Sacram. Vni.* & dictum est supra, in ver. *Probatum primo, num. 11.**

29 Sexto, pro hæ sententia stat auctoritas Concilii Florentini in decreto fidei Eugenii V. nam in §. *Quinto*, sic diffinitur: (Omnia Sacramen-

tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbo tanquam forma, & persona ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, quorum si aliquid deest, non perficitur Sacramentum.) Deinde declarat formam, & materiam cujusque Sacramenti; & in specie in §. *Secundum Sacramentum*, diffinit materiam Sacramenti Ordinis esse illud, per cujus traditionem confertur ordo; sicut Presbyteratus traditur per calicem cum vino, & patenam cum pane porrectionem, nec ibi ullam facit mentionem impositionis manuum. Ergo manus impositio non est materia Ordinis Presbyteratus; quia alioquin Concilium tradidisset materiam Ordinis dimidiatam, & doctrinam imperfectam, & maximam erroris causam tum Armenis, tum Catholicis omnibus præbuisset, ac præterea non verificaretur illa verba Concilii; Presbyteratus traditur per calicem cum vino, & patenam cum pane porrectionem, si ad traditionem Presbyteratus pro essentiali materia exigereetur etiam concurrentis impositionis manuum. Accedit quod cum Concilium Florentinum assignaverit materiam integram in omnibus aliis Sacramentis; cur non idem fecerit in Sacramento Ordinis? Nec valet quod ait, idem Card. Bellarminus etiam Concilium Carthageniense in cap. *Presbyter*, 23. *dist.* meminisse tantum impositionis manuum, nec explicuisse totum ritum, sed tantum eam partem, quam postea omisit Concilium Florentinum, forte quia Armeni, qui a Concilio infestabantur, in hoc non errabant. Etenim inter utrumque Concilium maxima viget diversitatis ratio: nam Carthageniense ibi non declarat essentialia Sacramenti Ordinis, sed tantum modò docet ritum solemnitate servandum in ordinatione Presbyteri, ut probavi in cap. *unic. num. 64. supra de sac. Vni.* At Florentinum explicat materiam essentialiam Ordinis Presbyteratus. Unde inconvenienter omisit mentionem impositionis manuum, si illa esset de integritate materię requisita ad traditionem Ordinis. Et de errore Armenorum, cum nullum extet verisimile argumentum, non est licitum in hac gravissima materia divinate, & confugere ad id, quod est possibile. Præterquam quod si Concilium Florentinum in eo decreto docuisset Armenos ea tantum, in quibus ipsi errabant: concludendum esset ipsos errasse in materia, forma, & ministro omnium Sacramentorum, cum hæc omnia ibi doceantur a Concilio. Quod absurdum esset asserere.

Septimo, materia debet esse propria cujusque Sacramenti, ut actum proprium Sacramenti determinatè significet, prout declarat Sotus in 4. *dist. 24. quest. 1. art. 5.* & patet, tum ex Concilio Florentino in præallegato decreto fidei, ubi declaratur peculiaris, & distincta materia singulorum Sacramentorum: tum ex Concilio Tridentino, quod elicit diversitatem Sacramentorum tam ex diversitate formę, quam materię, ut patet *sess. 14. de sacram. Pontif. cap. 2. de differentia Sacramenti Penitentia, & Baptismi*, At manus impositio est cæremonia quædam communissima, quæ Ecclesia utitur non solum in Sacramentis, ut in Confirmatione, juxta textum in cap. 1. 2. & 3. *de consecr. dist. 5.* & in extrema Unctione, ut in §. *Oleo*, alias incipit. *Sed illud, 9. dist.* sed et

iam in aliis per multis actibus extra Sacramenta; & septem species impositionis manuum expressis Canonibus desumptas retulimus supra num. 2. Et Græci manus impositione utuntur in collatione singulorum Ordinum: Et Ecclesia Romani non tantum in ordinatione Presbyteri, & Diaconi, ut hic, & in cap. 1. *supra eodem*, sed etiam in Ordinibus minoribus; quam tamen certum est non esse de essentia, cum sit quædam benedictio secundum glossam in d. cap. 1. *in ver. impositione*. Non igitur impositio manus potest esse materia propria, & essentialis Ordinis Presbyteratus. Nec diluitur hujus argumenti vis ex eo, quod novissime scripsit Petrus Arcudius Coregræus in tract. *de concord. Ecclesie Orientalis, & Occidentalis in septem Sacramentorum administratione, lib. 6. de sacram. Ordin. cap. 5. vers. Ad sextum*, ubi retorquens argumentum dicit oleum esse communem materiam Confirmationis cum extrema Unctione; atque ita Sacramenta non semper distingui materia, & satis esse ut distinguantur forma; Falsum enim est assumptum; nam oleum simpliciter non est materia Confirmationis, sed Christina consecratum ex oleo, & balsamo; ut est diffinitum in Concilio Florentino in eodem decreto fidei, §. *Secundum Sacramentum*; & licet etiam quædam species mixta à simplici oleo, & à simplici balsamo distincta, ut si ex vino, & melle fiat mustum, aut ex medicamentis emplastrum, seu collirium, ut in l. *Aded, §. Cùm quis*, ibi, (Ac ne mustum quidem ad vinum, & mel, vel emplastrum, aut collirium ad medicamenta reverti possunt.) ff. *De acquirendo rerum dominio*. Et limitet non simplex oleum olivæ est materia Sacramenti extreme Unctionis, sed oleum olivæ ab Episcopo benedictum, ut eodem modo diffinitum est in prædicto Decreto in §. *Quintum Sacramentum*. Et in Concilio Trident. in cap. 1. *sess. 11. de Extrema Unct.* Quæ quidem benedictio differentiam aded essentiali constituit ab oleo simplici, ut si adhibeatur oleum non sanctificatum, etiam si Sacerdos utendo proferat verba, *Per istam Unctionem, &c.* tamen non fiat Sacramentum, ut docet S. Thomas in 3. *par. q. 60. art. 5.* & ibi etiam Cajet. *in fin.* Facit text. in cap. *Statutum, infra, de regul.* ubi per solam benedictionem habitus professorum distinguitur ab habitu Novitiorum, ad effectum inducendi, vel excludendi tacitam professionem. Cùm igitur singula Sacramenta habeant propriam, & determinatam materiam ab aliis distinctam: manus impositio, quæ communis est Sacramento Confirmationis, extreme Unctionis, & Ordinis; imò & aliis actibus extra Sacramenta, nullo modo esse potest materia propria in ordinatione Sacerdotis.

31 Postremò, impositionem manuum non esse de essentia Ordinis Sacerdotalis, sed de solemnitate tantum, tenent Canonistæ omnes in cap. *unic. supra de sacram. Vni.* & in specie Host. num. 5. Joan. Andr. num. 3. Bellam. & Anton. de Butt. ambo num. 1. & tradunt hic Innoc. num. 2. Abb. Antiqu. eod. num. Host. nu. 9. Joan. Andr. n. 2. Henric. Boich. in *prim.* Bellam. num. 2. Butt. n. 9. Card. in 10. *quest.* & Abb. Siculus. num. 2. Turrecrem. & Præpos. in c. *Presbyter*, 23. *dist.* & eandem sententiam sequuntur plerique ex Theologis, & in

in specie S. Thom. in 4. dist. 24. q. 1. art. 3. Durand. d. dist. 24. relatus a Turrecrem. in d. cap. Presbyter. Sor. ead. dist. q. 1. art. 4. & Sylvelt. in ver. Ordo. 2. n. 11.

32 Ceterum quamvis hæc sint satis evidentiæ ; non tamen delens gravissimi Theologi, qui sentiant manus impositionem esse essentiali, & insecram Ordini Presbyteratus; ut in specie S. Bonaventura in 4. dist. 24. part. 2. art. 1. q. 4. num. 58. Sor. & Palud. eadem dist. Altiliodot. in sua Summ. par. 4. & novissime Card. Bellarm. tom. 3. Controv. lib. 1. de Sacram. Ordin. cap. 9. Ubi pluribus conatur rueri non solum instrumentorum potestatem, sed etiam manus impositionem esse materiam essentiali sacramenti, dicens hanc sententiam esse longe probabilior, & verior. Id quod etiam affirmant Petrus à Soto Leth. 5. de Sacram. Ordin. Martinus Ledesm. in 4. quest. 36. art. 4. ad primum. & Cardinalis Moluis in confessione Polonica, cap. 50.

33 Movenitur præcipue, quia in primitiva Ecclesia Sacerdotes, & Diaconi ordinabantur per manus impositionem. Aitor. 13 & 14. 1. Timoth. 4. & 5. Et 2. Timoth. 1. Et successivis temporibus Presbyteros eodem modo ordinatos fuisse, colligitur ex Clemente lib. 8. Constit. 6. 2. & seqq. ex Damasio epist. 4. ex Innocentio 1. epist. 22. ad Episcopos Macedonia. ex Leone 1. epist. 87. Ad Episcopos Africa. et recentius ex Alexandro II. in cap. Ex multis. 1. quest. 3. Urbano II. in cap. Daybertum. 1. quest. 7. Urbano III. in cap. 2. de cler. non ordin. ministr. & ex aliis passim. Id ipsum constat ex Concilio Nicæno, cap. 9. Antiocheno. cap. 10. & 17. Carthaginensi IV. cap. 23. & 4. & novissime ex Tridentino, sess. 1. 4. cap. 3. de extrema vñd. ubi habetur ministros sacramenti extremæ Unionis esse episcopos, aut Sacerdotes ab ipsi rite ordinatos per impositionem manuum Presbyteri, ubi pondera illam dictionem, per, quæ causam efficientem significat, ut est textus in cap. Venoverito. 2. 2. quest. 1. quem dicit ad hoc valde notabilem Ludovicus Romanus cons. 301 in proposita, non. 1. 3. vers. Et ex dictione: per. Unde Hieronym. in cap. 58. dist. 4. (Ordinatio, inquit, non solum ad imprecacionem vocis, sed etiam ad impositionem impletur manuum.) Et Ambros. lib. de dignitate sacerdotali. (Homo, inquit, manum imponit, & Deus largitur gratiam.) Et Augustinus lib. de gestu cum Emerito, & alibi dicit manus impositione ordinari Sacerdotes, quod ipsum veteres omnes passim affirmant.

(Dicere autem (ut verbis Bellarmini utar) omnia Concilia, Pontifices, & Patres loqui de accidentaria cæremonia, ridiculum est; cum nusquam ponatur aliam cæremoniam; & sæpe ex profano tradent de ritu ordinationis. Quis enim credat tot Patres, & Concilia, cum nihil frequentius tractent, quam ordinationes Sacerdotum, ne senel quidem attigisse id, quod ad essentiali Sacramenti pertinet?) Hæc ille: Qui etiam affirmat, nisi manus impositio sit de essentiali, non posse hæreticos convinci ordinationem esse Sacramentum propriè dictum, quia non possunt in Scriptura demonstrare symbolum externum huius Sacramenti. Præterea Scriptura non solet in aliis Sacramentis tradere nisi es-

sentiales cæremonias, & vix etiam illas integrè. Quis ergo sibi persuadeat in hoc Sacramento semper nominare ritum accidentarium, omisso essentiali? Ad hæc Paulus dicit per manus impositionem dari gratiam, 1. Timoth. 4. & 2. Timoth. 1. Ergo manus impositio est pars Sacramenti essentialis; non enim gratiæ promissio facta est cæremonis accidentariis, sed essentialibus. Dicitur insuper in can. 4. sess. 23. de Sacram. Ordin. Concil. Trident. sic diffiniri: (Si quis dixerit per sacram ordinationem non dari Spiritum sanctum, ac proinde frustra Episcopum dicere, Accipe Spiritum sanctum, anathema sit.) ubi Concilium declarat tunc ordinari Presbyteros, & tunc dari illis gratiam, cum eis dicitur, Accipe Spiritum sanctum. At cum hoc dicitur, manus imponuntur, ut patet ex Pontificali, & Ecclesiæ consuetudine. Ergo sentiebat Concilium illam impositionem manus esse de essentiali. Afferunt denique illud generale, manum esse organum organorum, seu instrumentum instrumentorum, ut in 3. de Anima, text. commen. 38. Quibus addi potest quod B. Stephanus Protomartyr fuit ordinatus Diaconus ab Apostolis per solam manus impositionem, Aitor. 6. Neque enim tunc ordinari potuit per traditionem libri evangeliorum, quia Evangelium scriptum non fuit ab Evangelistis nisi post illius obitum, ut ostendit in cap. un. num. 17. & seqq. supr. de sac. vñd. Ergo sola manus impositio, non autem traditio instrumentorum tunc fuit materia Diaconatus, nec eadem traditio potuit postea effici materia Ordinis; quia Ecclesia non potest instituire materiam, & formam Sacramentorum, ut ibidem probavi, num. 19. & seqq.

37 Hæc ita responderetur: Manus impositio in ordinatione Sacerdotis est quidem de essentiali potestatis jurisdictionalis, id est ligandi, atque solvendi; quia ordinatus sine impositione manus eam potestatem non consequitur, ut ostensum est supra in vers. Quinto Apostolis, num. 26. Et hoc ostendunt auctoritates ex sacris Litteris desumptæ, dum dicunt per impositionem manuum dari gratiam, vel Spiritum sanctum. Ideoq; S. Thomas quamvis sit apertè in ea sententia, ut manus impositio non sit de essentiali Ordinis, ut in 4. dist. 24. quest. 1. art. 3. nihilominus dist. 15. qu. 1. art. 1. dicit impositionem manuum dari gratiam sacramentalem, quia scilicet per eam confertur potestas dimittendi, & retinendi peccata. Et Turrecrem. in d. c. Presbyter. num. 4. 2. dist. referens sententiam Hugonis dicens, Manus impositionem aliorum Sacerdotum non esse de essentiali Consecrationis, quia solus episcopus consecrat; non tamen, inquit, intelligas quod per impositionem manus Episcopi, fiat impressio characteris, licet per eam detur gratia, per quam sunt idonei ad exequendum ordinem. Et in hunc sensum admitti potest sententia dicens, manus impositionem in ordinatione Sacerdotis esse de essentiali, id est, requiri ad integritatem potestatis presbyteralis. Verùm si intendatur ad impositionem huiusmodi sit de essentiali ipsius ordinationis, ita ut ordinatus sine illa non recipiat characterem sacerdotalem, nec potestatem consecrandi Corpus, & Sanguinem Christi: eorum opinio nec vera, nec probabilis est, ut abundè ostentum est supra.

38 Necurget consideratio quod in Actibus Apostolorum non fiat mentio de materia, & forma Sacramenti Ordinis, sed de sola impositione manuum. Quia ex S. Dionysio observat S. Thomas in 4. dist. 17. q. 1. art. 1. hæc occultanda erant in primitiva ecclesia propter irrisiones Gentilium. Et propterea idem S. Dionysius in fin. Eccles. hierarchie excusat se à determinatione formatum sacramentalium. Unde non mirum si in c. 5. ubi ordinationum ritus declarat, non meminerit nisi solius manuum impositionis, facta est autem denominatio ordinationis ab impositione huiusmodi, quia in illa perficitur, & integratur potestas sacerdotalis quoad actum secundarium absolvendi à peccatis. Et hoc insinuat Hieronymus in contrarium citatus, dum dicit ordinationem impleri ad impositionem manuum. Et hunc morem propter auctoritatem Apostolorum etiam summi Pontifices, & Patres postea retinuerunt.

39 Similiter non obstat, quod nisi manus impositio esset essentialis, hæretici non possent convinci Ordinem esse sacramentum, nam certè ad modum levis esset hic modus probandi sacramentum ab eo actu, quem Canonizant omnes, & plerique ex Theologis tenent esse accidentalem, & de solemnitate tantum.

Præterea quomodo manus impositio probabit Ordinem esse sacramentum, si multò ante sine illa Dominus in Coena Ordinem sacerdotalem instituit, & Presbyteros ordinavit, sicut etiam quotidie facit ecclesia, ut in superioribus probatum est?

40 Ad hæc Subdiaconus non accipit manus impositionem, sed ordinatur per traditionem calicis vacui, & patenz vacuz, ut in cap. Subdiaconus, 23. dist. Nec audiendus est Host. in cap. 1. supra eod. relatus ab Archid. in d. c. Subdiaconus, num. 1. dum dicit Subdiaconum hodie accipere manus impositionem, cum Subdiaconatus sit sacer Ordo, & gaudeat eodem privilegio, quo Diaconus, ut in cap. Miramur, de serv. non ordin. & ita litteram, d. cap. 1. quæ habet, Subdiaconus, quam dicebat Innoc. esse falsam, & legendum esse, Diaconus, hodie esse veram litteram; adiciens non oblatre text. in d. cap. Subdiaconus, quia loquitur secundum tempora primitivæ ecclesiæ, secundum quæ Subdiaconatus non erat sacer Ordo; & ideo non recipiebat manus impositionem; & illud tempus respicere rubricam libri Pontificalis. In hoc, inquam, Hostien. non est audiendus, quia ut ipsemet fateatur primam opinionem approbat consuetudo Romanæ Ecclesiæ. Unde cum Innocentio tenet Turrecrem. in dicto cap. Subdiaconus, num. 2. 23. dist. Est ex Pontificali reformato, quo nunc ecclesia utitur, & à quo non licet recedere, cum fuerit approbatum auctoritate Clementis VIII. veteribus omnibus Pontificalibus abolitis, ut in ejus Constitutione: Ex quo in Ecclesia, edita die 10. Februarii 1576. in Bullar. tom. 3. pag. 53. constat apertè Subdiaconum non recipere manus impositionem. Neque obstat text. in cap. 1. De cler. perog. quia etsi generaliter loquatur de Clericis ordinatis in sacris, quibus facta fuit manus impositio; tamen intelligi debet tantum de Presbyteris, & Diaconis, non autem de Subdiaconis, qui-

bus manus non imponitur; recipere enim debet declarationem ex textu hic, & ex cap. 1. supra col. Quod cum ita sit, quomodo ab impositione manuum poterimus convincere hæreticos facti, nisi Subdiaconatus Ordinem esse sacramentum, iuxta decretum Concilii Tridentini in can. 2. sess. 23. de Sacram. Ordin. si Subdiaconatus traditur sine manus impositione? Quamobrem hæc probatio in universum ad convincendos hæreticos aliunde sumenda erit, quod ad Theologos rejicimus.

Non obstat inductio Concilii Tridentini in can. 2. sess. 23. de Sacram. Ordin. nam hæretici contendebant sacram ordinationem non esse Sacramentum, nec gratiam conferre, & inde inferre fructum Ecclesiæ in traditione secundæ potestatis præferre illa verba, Accipe Spiritum sanctum, &c. quia si in ipsamet ordinatione quando datur principalis potestas consecrandi secundum eos non confertur Spiritus sanctus, longè minus conferri poterit in traditione potestatis secundariæ absolvendi à peccatis, quæ postea accedit per manus impositionem. Et hunc errorem damnavit S. Synodus, in quo sentio non rectè ex eo canone deduci potest Concilium sensisse impositionem manuum esse de essentiali ordinationis.

42 Ad extremum non obstat quod manus sit organum organorum: hoc enim est verum in quantum manus facit omnia instrumenta, & est loco omnium instrumentorum. Unde Arist. in 4. de partib. animal. c. 10. (Manus, inquit, esse videtur non unum instrumentum, sed multa; est enim ut ita loquar, instrumentum ante instrumenta.) Hæc ibi. et in hunc sensum manus potest dici esse de essentiali ordinationis, seu potius conditio, sine qua non, in quantum scilicet illius ministerium est necessarium ad traditionem instrumentorum, sed si accipiat manus pro illa impositione, quæ fit solemniter ab episcopo super caput Presbyteri, hæc non potest esse materia ordinationis, quia ad hoc non sufficit qualecunque instrumentum, sed requiritur instrumentum aptum ad significationem rei sacramentalis, ut declarat D. Thomas in 4. dist. 13. q. 1. art. 2. q. 6. & in 4. dist. 7. q. 1. art. 3. q. 1. ad 4.

Ad objectum de Beato Stephano respondit in d. cap. un. num. 65. de sac. vñd.

Superest difficultas ecclesiæ Græcæ, quæ in ordinatione Sacerdotum dicitur non uti traditione instrumentorum, sed sola manus impositione; & tamen Presbyteri Græco ritu ordinati indifferenter habiti sunt pro veris Presbyteris in Ecclesia Latina. Sed & hæc difficultatem plenè examino in eodem cap. unico, num. 15. & num. 69. cum seqq.

DE FILIIS PRESBYTERORVM ordinandis, vel non.

Cap. Vi filii.

S V M M A R I V M.

- 1 **I**llegitimus non ordinatur nisi Religiosus fiat, nec ranc proficitur.
- 2 **I**llegitimus etiam ex fornicatione generis, nec ad sacros, nec ad minores ordines promovetur.
- 3 **I**n minoribus tamen dispensat Episcopus, in sacris vero dispensat solus Papa. num. 4.
- 4 **O**rdines minores large dicuntur sacri.
- 5 **I**llegitimus tribus ex causis repellitur a promotione.
- 6 **I**llegitimi ut plurimum parentum vitia, & incontinentiam imitari solent.
- 7 **I**llegitimus ignoranter promotus excusatur si ignorantia sit probabilis; alias fecus.
- 8 **F**ilius aut teneatur credere matri asserenti cum esse illegitimum. & num. seq. usque ad n. 13.
- 9 **R**ex, qui credidit matri asserenti cum ex adulterio genitum, & renunciat Regno, de salute redarguitur a Legibus. & n. 12.
- 10 **C**onsentiam suam tenetur quis informare secundum leges.
- 11 **F**ilius iudicatur, qui constante matrimonio natus est, nisi probetur absentia, vel infirmitas, seu impotentia generandi.
- 12 **P**rofectio emissa in monasterio Monachorum, vel Canonico Regularium, aut alterius Ordinis, tollit irregularitatem ex defectu natalium.
- 13 **P**rocedit quoad Ordines suscipiendos, & exercendos.
- 14 **N**on autem quoad effectum obtinendi dignitates, & Prælationes.
- 15 **I**rrregularitates, quæ ex proprio delicto proveniunt, per solemnem professionem non abolentur.
- 16 **C**onstitutio Sixti V. contra illegitimos redacta fuit ad terminos juris à Gregorio XIV.
- 17 **F**ilius illegitimus in Religione, in qua pater, sive ante, sive post natiuitatem filij, professus fuit, non admittitur pariter vivente.
- 18 **I**llegitimus per ingressum Religionis non habilitatur ad Prælationem, nec in Monasterio sui, vel alterius Ordinis, nec in Ecclesia seculari.
- 19 **P**otes tamen obtinere administrationem ad nuntium Prælatis, dummodo curam non habeat.
- 20 **I**llegitimus per Papam dispensatus ad Sacerdotium non censetur dispensatus ad Ecclesiam curatam.
- 21 **P**apa solus dispensat cum Religioso illegitimo ad dignitates.
- 22 **P**ossunt tamen superiores Ordinum dispensare juxta eorum privilegia, dummodo sint in usu, & sub illa revocatione non comprehensa.
- 23 **I**llegitimus a secularibus dignitatibus non repellitur.
- 24 **M**onialis illegitimus an possit eligi in Abbatissam, vel Priorissam absq. dispensatione apostolica. Et quid in Italia, ubi Abbatis sunt triennales, num. 36.
- 25 **M**asculinum concipit femininum, non ex propria

significatione, sed ex interpretatione, seu extensione.

- 26 **M**asculinum in materia differenti non concipit femininum.
- 27 **N**ec in materia odiosa odio irrationabili. n. 30. & 55.
- 28 **M**ulier non est capax Ordinum.
- 29 **M**oniales S. Clara non veniunt appellatione Fratrum Minorum. & num. 34.
- 30 **F**ilii non debent obesse iniquitates parentum.
- 31 **V**enia sunt digni, qui alieno vitio laborant.
- 32 **M**oniales illegitimi non comprehenduntur in Constitutione Sixti V. contra illegitimos. & n. 54.
- 33 **M**onachorum appellatione non veniunt Moniales.
- 34 **M**onachus omnem maculam abstergit.
- 35 **A**bbatissa in Italia ex Constitutione Sixti V. eligi non possunt nisi ad triennium.
- 36 **A**bbatissa, quæ non est perpetua, nec habet Monasterium in titulum, non dicitur habere dignitatem.
- 37 **D**ecretatur. num. 56, & 57.
- 38 **A**bbatissa habet dignitatem.
- 39 **M**asculinum in dispositione legis concipit femininum.
- 40 **E**tiam si materia sit odiosa, & penalium.
- 41 **M**oniales veniunt Monachorum appellatione, ubi materia æque convenit mulieribus, ac Religiosis.
- 42 **P**recipue ubi militat eadem ratio.
- 43 **P**ersona integri status debent promoveri ad honores.
- 44 **I**llegitimum esse est nota defectus, & vacillat ejus opinio.
- 45 **I**nnocentia paternæ suspicio magis viget in filiis, quam in filiis.
- 46 **M**asculinus, & femina à jure in multis equiparantur.
- 47 **M**asculinum probatum à Canone crimine puniente comprehendit feminas.
- 48 **M**ulier à successione temporali repellitur propter illegitimitatem.
- 49 **A**bbatissam habet jus à defuncta, sed à canonica electione, & ideo in dignitate non habet successione in hereditariam, sed suspensionem simpliciter.
- 50 **P**enitentia dispensat cum Monialibus in utroque foro, ut non obstante defectu natalium possint esse Abbatissæ.
- 51 **E**tiam triennales, num. 60.
- 52 **M**onialis illegitima in Abbatissam non eligitur, sed postulat in Papa.
- 53 **D**ispensare tamen possunt superiores Ordinum juxta eorum privilegia, ut illegitima possint esse Abbatissæ.
- 54 **V**icarius Episcopi qualiter dicitur habere dignitatem, licet non sit perpetuus.
- 55 **A**bbatissam in Italia durante triennio removeri non possunt, nisi ex justa causa, & jura ordinis servata.
- 56 **G**enerales Ordinum Regularium quinam hodie sint perpetui.
- 57 **C**uria Romana dispensat cum monialibus, ut defectu natalium non obstante possint esse Abbatissæ etiam temporales.

UT

VT FILII. Illegitimus non ordinatur, nisi Religiosus fiat: nec ranc proficitur. Joan. Anon. Bellam. Cardin. & Anchar. id est, ad Prælationem non habilitatur. Butr. & Joan. de Anan. Abis. Siculus ad aliquibus per errorem hic allegatur, quia non scripsit super hoc, & alius quosdam titulis primi libri Decretalium, sed in ejus volumine, ut opus habeatur completum, interz sunt lectura Anton. de Butr. & Joan. de linol. ut notatur in lectura scriptis Abatis polit. ap. ult. supra de Sacram. non t. et an. Dividitur in duas partes. Secunda ibi, sed neque: & hæc non facit ad titulum. Prima pars duas prohibitiones ponit: & à prima unum casum excipit ibi, nisi.

Nota primo ex prin. textus, illegitimos non esse promovendos ad sacros Ordines, ut dicitur in littera. Sed quid de Ordinibus non sacris? Innoc. hic num. 1. arguit quod aliud sit in eis, arg. cap. 1. r. s. 1. 5. dist. Contrarium tamen tenet per cap. litteras infra eod. & quamvis subdat id posse intelligi speciale in filiis Presbyterorum, tamen verius est, nec genitos ex fornicatione promovendos esse ad Ordines etiam minores absque dispensatione, secundum Card. hinc num. 2. & in 2. quæst. & ver. Sacros, largè hic sumitur pro quolibet ordine, ut cap. De ordinationibus, & cap. Quibusdam, & 5. Quibus, ad fin. quæst. 1. q. 1. & cap. Non sumus, in prin. quæst. 3. c. Infirmi, 6. q. 1. c. Nullus, 27. q. 1. ad idem, cap. 2. 5. 4. dist. facit quod habetur in summa, 3. 3. dist. & post. Egid. hic notant Joan. Andr. nu. 2. in ver. Ordines, Bellam. in prin. in eodem ver. Butr. & Anchar. in 1. not. Card. ubi supra, & Joan. de Anan. in prin. vers. Et intellige verbum sacros.

In hoc tamen est differentia inter minores, & sacros Ordines, quod in minoribus dispensat Episcopus super quocumque defectu, sive sint spiritus, sive adulterii, vel naturales, ut est extus in cap. 1. juncta glos. communiter approbata in ver. Defectum. De filiis Presbyter. libro 5, licet alias quoad successiones distinguatur, nec ita facile dispensetur cum uno sicut cum alio, & ita intelligas, cap. Cum pridem, §. Personæ vero, supra de renunciat. In sacris vero dispensat solus Papa, ut est exteplum in d. cap. 1. & ibi notant Joan. Andr. Gemin. Franc. & omnes in summa.

Triplex autem est ratio, cur defectus natalium repellat à promotione, ut notat glossa 4. in cap. fin. in ver. Defectu, infra eodem libro 6. Joan. Monach. in cap. Indemnitas, num. 9. de elect. eodem tit. Prima ratio est propter ordinis prærogativam, cap. penult. & ult. 26. dist. cap. Inter dilectos, supra de excess. Prælator. 1. Neque famosis, C. De dignitatibus, lib. 12. Secunda ratio est propter detestationem paterni criminis, quod punitur in filio, ut per id punitur pater, cap. Cum ergo, §. Sed qui, 2. 4. quæst. 3. l. Ibi quidem, §. ult. ff. De eo quod met. caus. Tertia ratio propter incontinentiam paternam, quæ in filio timetur secundum illud: Sæpe solet simili filius esse patri, l. Quod si noit, §. Quæ mancipia, ff. De edit. edit. cap. Sunt plurimi, §. Verum, 6. q. 1. l. Quæquæ, §. 1. ibi, (In quibus paterni, hoc est hereditarii criminis exempla memuntur.) ff. Ad leg. Jul. majest. qua ratione uritur Sixtus V. in Constitutione, 7. 1. Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

contra illegitimos edicta, §. ubi illegitimè generitos, qui ut plurimum parentum vicia, & incontinentiam imitari solent. Unde stylus est Curie, si paternæ incontinentiæ non sit imitator, ut notat præcitata glossa in cap. fin. infra eodem libro 6, & ibi Guili. de Monte Laudun. & Prob. ad Monach. in cap. Indemnitas, n. 12, in ver. Proditio, de elect. lib. 6.

Sed hic incidit quæstio quid si illegitimi per ignorantiam fuerint promoti? Respondeo secundum Holt. hic num. 1. apud omnes habetur probabilis ignorantia excusata, cap. 1. De vitiis, ab Episc. arg. l. 1. C. de testam. & l. 3. ff. De offic. Prætor. Ipse verò in conspectu Dei cedit, si veritatem novit, licet id hic occultum, & fin. de tempor. ordinat. Si verò ignoravit, ut quia mater conjugata latenter admisit Sacerdotem, nec filio revelavit, erit in omnibus, & per omnia excusatus, arg. l. filium, ff. De his, qui sunt sui, vel alieni, §. jur. & l. Quæ semper, ff. De in jus vocan. Ied h. revelavit, prima facie verbis matris est credendum, arg. cap. Per suas, infra de probat. & cap. Asserite, & cap. Litteras, de presump. & quia in dubio tutius est abstinere, cap. Ad aures, de tempor. ordinat. non tamen cogitur credere, ex quo natus est ex nuptiis, ut l. Neque professio, C. De legam. & patet ex notatis in cap. Officij, in glos. in ver. Deneganda, supra de Penit. & remiss. Constat tamen Holt. ut si talis habet conscientiam læsam, ipsam servet, & accedat ad Sedem Apostolicam pro dispensatione, quam facile in hoc casu obtinebit, & cum Holt. totidem verbis concordant hic Joan. Andr. num. 4. & 5. Bellam. in 2. & 3. quæst. Butr. num. 10. & 11. Cardin. in 4. & 5. quæst. & Joan. de Anan. num. 3. quibus adde Jacobum de Arena relatum à Cyno in l. Si vicini, num. 33. C. De nupt. ubi dicit Italum fuisse quemdam Regem, qui ad dictum matris renunciat Regno, ut potè non filius Regis; nam cum quondam Regina mater sua vetula de morte timeret, traxit eum in partem, & dixit ei: licet fueris jus conceptus, & natus in matrimonio, nullum jus habebis in Regno, quia non estis filius Regis, quapropter ille Rex resignavit Regnum, quod ita tenuissimum fuit, quia nec matri, nec patri debet credere filius, sed debet se, & conscientiam suam informare secundum legem, in qua non debet quis esse clementior lege, ut in Actis de judic. §. Operari. At lex judicat filium, qui constante matrimonio natus est, nisi probetur absentia, vel infirmitas, seu impotentia generandi, ut d. l. Filium, ubi notat Bart. num. 2. & communiter Legiste, & Bellam. hic in 3. quæst. ad fin. Corri. conf. 137. Placet mihi, n. 2. vol. 2. Sed tu summa dictum Legistarum secundum opinionem Holt. nam si mater detexit veritatem filio, & filius habet conscientiam læsam ex delicto matris, debet credere, & omnia bona restituere; alias si faceret contra conscientiam, edificaret ad gehennam, ut in cap. Litteras, de restit. spoliat. & in c. Per rati, de simon. & notat idem Holt. in d. c. Officij, n. 4. & ibi etiam Jo. Andr. num. 3. Abb. num. 4. & communiter Canonice, de penit. & remiss.

Secundo nota ibi, Nisi aut Monachifant. Per ingressum Religionis in monasterium tam monachorum, quam Canonico Regularium tolli irregularitatem provenientem ex de-

D d fectu

fedu natilium, ut hic notat Bernard. post casum, Butr. in 2. notat. & alii communiter. Et idem in monasteriis aliorum Ordinum, ut hic notat Anchar. in 2. not. Et ingressum Religionis intelligas cum effectu, id est sequuta professione: nam etiam Rodriq. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 13. art. 4. teneat irregularem hanc ex defectu natalium aboleri non modo per solemnem professionem, sed etiam per novitatum, quoniam & per ingressum educationis, dicens ita sensisse viros doctissimos: tamen contrarium probat hic textus ibi, (Nisi Monachi fiant: nam Monachum non facit habitus, sed professio regularis, ut c. de regulum, infra de Regular. cum concord. ibi allegatis in gloss. 1. & verba cum effectu sunt accipienda, ut in cap. Relatum, infra de Cleric. non resident. alias posset fieri fitus, scilicet intrando Religionem, & suscipiendo Ordines sacros, & ante professionem exeundo, & sic lex esset imposita verbis contra cap. Commissa, de elec. lib. 6. quod in propriis terminis perpendit Francus in cap. 1. num. 1. vers. Et quod dicitur de filiis Presbyterorum eodem lib. & Felinus in cap. Cum deputati, num. 2. vers. Et intellige quod solus ingressus, infra de iudic.

14. Ceterum adverte, quia hæc irregularitas per solemnem professionem tollitur solummodo quoad effectum suscipiendi Ordines, vel in eis immutandi, ut hic patet: & in cap. 1. 76. dist. ubi dicitur: Presbyterorum filios à sacris Altaris removemus ministeriis, nisi aut in Cœnobis, aut in Canonis religiosè probati fuerint conversati: & notat Joan. Monach. in cap. Indemnitatibus, num. 5. de elec. lib. 6. & alii proxime citandi. Sed quoad alios effectus, scilicet obtinendi dignitates, & Prælationes, utique non deletur, ut hic est expressum in ver. Prælationem verò, & latius dicam infra in 3. notab. & quamvis glossa ultima in cap. Cum deputati, infra de iudic. dicat eo ipso, quod quis est deputatus obsequio Jesu Christi, omnis tollitur irregularitas: & Collet. hic post princ. notet indefinitè ingressum Religionis tollere irregularitatem: tamen communiter tenetur irregularitates, quæ ex proprio delicto proveniunt, per professionem non aboleri, ut probat textus in cap. 2. infra de apostat. ubi hoc tenent gloss. in ver. Religionis, Hostiensium 6. Butr. num. 13. Cardin. n. 2. in 5. oppos. dicens eam glossam singularem, & veram. Anchar. num. 4. in 1. opposit. Abb. num. 6. & Joan. de Anan. in fine, Marian. Socin. in cap. Ad audiendam, col. ult. de homicid. Felinus in d. c. Cum deputati, num. 2. de iudic. Sylvest. in verbo Irregularitas quæst. ult. Navar. Comment. 2. de Regular. num. 60. & alibi passim Doctores.

17. Sed objicies, ex Constitutione 71. Sixti V. incipien. Cum de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus, illegitimi prohibentur admitti ad habitum, & professionem regularem. Ergo habitatio ad Ordines, quam facit ille textus de illegitimis ingredientibus religionem, est inanis, & non reductibilis ad actum. At respondetur prædictam Constitutionem, & aliam illius declaratoriam fuisse redactas ad terminos juris à Gregorio XIV. ut in eius Constitutione tertia, quæ incipit, Circumspicere, in Bullat. tom. 2. pag. 687. qua statuitur, ut ii, qui quovis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum, & professionem Re-

gulares admitti possint, quemadmodum admitti poterant, si Constitutiones memoratæ editæ non fuissent; dummodo eorum qualitates probentur ab illis, ad quos receptio pertinet, & dummodo filius illegitimus in Religione, in qua pater live ante, live post natiuitatem dicti filii professus fuerit, ipso patre vivente, non admittatur ut in §. 2. & 3.

19. Tertio nota tibi, Prælationes verò nullatenus habent. Illegitimè natos per ingressum Religionis, & professionem in eo emillam non habitari ad prælationem, hic est expressum. Idque intelligas indistinctè live in eisdem, live in alius Monasteriis, live in Ecclesia seculari. cap. Legi. 16. quæst. 1. & hic notant Joan. Andr. num. 6. Butr. in 4. notab. & num. 13. Card. num. 2. in 7. quæst. & Anchar. num. 3. Navar. consil. 63. de filiis Presbyter. Card. Paleott. de Not. & spur. cap. 77. in 4.

20. Hoc tamen verum est de Prælatione perpetua, ut Abbacia, Prioratus Conventuali, vel alia dignitate: At verò simplicem administrationem, à qua possunt removeri ad nutum Prælati, poterunt obtinere, dummodo curam non habeant animarum, quod probatur in cap. Proposuit, infra eodem. Ex quo enim promoventur ad sacros: ergo & administrationem non curatam habere poterunt, ut ibi: Et sic aliud statuitur in administratione perpetua, aliud in temporalibus: & aliud in curata, aliud in beneficio sine cura. Ad hoc cap. 1. infra eod. lib. 6.

21. Unde si per Papam fuerit cum illegitimo dispensatum in Sacerdotio, non propterea poterit habere Ecclesiam curatam: nam jus commune dispensat cum Religioso in sacris; & tamen per id non praticitur cura, ut patet in hac Decretali. Et ita post Petr. de Samp. Abb. Antiq. & Aegid. hic notant Joan. Andr. num. 6. & 7. Butr. num. 13. Card. in 8. & 9. quæst. Anchar. num. 3. & Joan. de Anan. n. 4. Et cum talibus ad Prælaturas, & Dignitates solum Papa dispensat; quod probat ver. Nullatenus, hic positum, secundum Collect. in princ. post Archid. in cap. 1. num. 3. 36. dist. quicquid dicat

22. Nullatenus, hic positum, secundum Collect. in princ. post Archid. in cap. 1. num. 3. 36. dist. quicquid dicat Superiores Ordinum posse dispensare cum illegitimis ad dignitates iuxta eorum privilegia, dummodo sint in usu, nec sub ullis revocationibus sint comprehensa. Et has facultates Tridentinum Concilium non fultulit, ut ex sententia S. Congregationis dixi in cap. Perniciosam, n. 24. infra de offic. ordinat.

24. A secularibus autem dignitatibus illegitimè procreati non repelluntur, ut l. 2. §. Nullum, & l. Spuria, ff. De Decurionibus. Et hic notant Host. n. 1. Joan. Andr. num. 2. in ver. Promoveantur, Butr. n. 3. Card. num. 2. in 3. quæst. Anchar. in 1. notab. & Joande Anan. ante num. 1.

25. Ex his infaro ad questionem, an Monialis illegitima possit eligi in Abbatissam, vel Priorissam absque dispensatione Apollolica. Ad partem affirmativam arguitur primò, quia jura illegitimos à dignitatibus etiam Regulari-

bus repellentia loquuntur de filiis, & non de filiabus, ut patet in hoc cap. & §. 6. dist. per tot. & in Authent. Quibus modis natural. offician. sui, §. Filium. Item hic textus loquitur de Monachis, & non de Monialibus.

26. Nec obstat, quòd appellatione masculini contineatur foeminiuum, l. 1. ff. De verborum significat. Joan. Monach. in cap. 1. nu. 3. de elec. lib. 6. Quoniam hoc non est ex propria significatione, sed ex interpretatione, seu extensione, ut l. Pronunciatio, ff. De ver. signific. & notat gloss. ante, & Dynus in d. l. 1. & Bald. in l. Quicunque, num. 10. C. De servis fugit. & ideo masculinum non concipit foeminiuum, præcipue in duobus casibus.

27. Primus est quando masculinum profertur in materia differenti, quæ scilicet congruit masculino, & non foeminiuo, ut l. ult. ff. De tutel. junctæ, l. Fœmine, ff. De regul. jur. & declarat Barr. in d. l. 1. num. 1. vers. Aut de mente non constat, ff. De ver. signific. post Joan. Monachum in cap. Generali, n. 2. vers. Quod est verum quando masculinum, de elec. lib. 6. Hoc tamen casu masculinum pronunciat in materia, quæ non congruit foeminiuo: nam textus noiter tria facit. Primò ponit regulam. Secundo limitationem. Tertio limitationis modificationem. Regula est, ut filii illegitimi non promoventur ad ordines Limitatio est, nisi fiant Monachi. Modificatio limitationis est, ut quamvis Monachi fiant, tamen Prælationem non habeant, sed regula, & limitatio non adaptantur foeminiuo, quia mulier Ordinum non est capax, S. Thomas in 4. dist. 25. q. 2. art. 1. Ergo nec limitationis modificatio, arg. c. Majores, §. Ceterum, infra de Baptis. Facit quod notat Barr. in l. Quicunque, num. 17. C. De servis fugit. ubi dicit appellatione Fratrum Minorum non contineri forores S. Clara, quia illud foeminiuum non est illi masculinum, quia alio jure vivunt, & differunt in alio, quam in sexu, quia differunt in reg. & in specie, & hic junge, quod scripsi in cap. Nisi prava, num. 19. de excess. Prælatorum. Secundus casus, in quo masculinum non concipit foeminiuum, est, cum materia, in qua profertur, odiosa est odio irrationabili, ut l. Quicquid, C. Ad leg. jul. Majori: & l. 1. §. Quare, ff. De vent. in possess. mriticæ. Barr. in d. l. 1. num. 1. usque in fin. vers. Aut de odiositate irrationabili, ff. De verb. signific. In proposito autem videtur agi de odio irrationabili, quia iniquitates parentum filiis obesse non debent, c. Undequemque, cap. Namquam, & per totum §. 6. dist. & sunt venia digni, qui alieno vitio laborant, l. Legem, & ibi, Bald. nu. 1. C. De natural. libert. ideoque Imperator quia in ea voluit comprehendere foeminas illegitimas, id expressit; ut patet ibi, Naturalibus insuper filiis, & filibus. S. Congregatio episcoporum, & Regularium declaravit Moniales ex legitimo thoro procreatas Constit. Sixti V. contra Regulares illegitimos non comprehendit quominus ad officium, vel dignitatem Abbatissæ, seu Priorissæ eligi possint, ut refert Julius Lavor. var. lucubr. tit. 4. cap. 24. num. 38. Emeritò, quia Monachorum appellatione non veniunt Moniales, ut patet in cap. Impudicæ, ibi, Monachorum, atque Monacharum, 27. quæst. 1. & in Clement. Eos, ibi, Religiosos, & Moniales, & ibi notat Cardin. in fine de consang. & affinit. Concil. Trident. sess. 25. de

28. lationem non habeant, sed regula, & limitatio non adaptantur foeminiuo, quia mulier Ordinum non est capax, S. Thomas in 4. dist. 25. q. 2. art. 1. Ergo nec limitationis modificatio, arg. c. Majores, §. Ceterum, infra de Baptis. Facit quod notat Barr. in l. Quicunque, num. 17. C. De servis fugit. ubi dicit appellatione Fratrum Minorum non contineri forores S. Clara, quia illud foeminiuum non est illi masculinum, quia alio jure vivunt, & differunt in alio, quam in sexu, quia differunt in reg. & in specie, & hic junge, quod scripsi in cap. Nisi prava, num. 19. de excess. Prælatorum. Secundus casus, in quo masculinum non concipit foeminiuum, est, cum materia, in qua profertur, odiosa est odio irrationabili, ut l. Quicquid, C. Ad leg. jul. Majori: & l. 1. §. Quare, ff. De vent. in possess. mriticæ. Barr. in d. l. 1. num. 1. usque in fin. vers. Aut de odiositate irrationabili, ff. De verb. signific. In proposito autem videtur agi de odio irrationabili, quia iniquitates parentum filiis obesse non debent, c. Undequemque, cap. Namquam, & per totum §. 6. dist. & sunt venia digni, qui alieno vitio laborant, l. Legem, & ibi, Bald. nu. 1. C. De natural. libert. ideoque Imperator quia in ea voluit comprehendere foeminas illegitimas, id expressit; ut patet ibi, Naturalibus insuper filiis, & filibus. S. Congregatio episcoporum, & Regularium declaravit Moniales ex legitimo thoro procreatas Constit. Sixti V. contra Regulares illegitimos non comprehendit quominus ad officium, vel dignitatem Abbatissæ, seu Priorissæ eligi possint, ut refert Julius Lavor. var. lucubr. tit. 4. cap. 24. num. 38. Emeritò, quia Monachorum appellatione non veniunt Moniales, ut patet in cap. Impudicæ, ibi, Monachorum, atque Monacharum, 27. quæst. 1. & in Clement. Eos, ibi, Religiosos, & Moniales, & ibi notat Cardin. in fine de consang. & affinit. Concil. Trident. sess. 25. de

30. Propter, Card. Paleott. de Not. & spur. cap. 77. in 4.

31. Propter, Card. Paleott. de Not. & spur. cap. 77. in 4.

34. Propter, Card. Paleott. de Not. & spur. cap. 77. in 4.

Regular. & Monial. cum similit. ut per Alex. consil. 135. Circa princ. num. 4. lib. 1.

35. Præterea Monachus, qui omnem maculam abitergit, ut in Auth. de Monach. in princ. in mascululis tollit omnem illegitimitatem quoad omnes Ordines suscipiendos, licet non tollat quoad prælationem, ut hic patet, & dictum est supra in 2. & 3. notab. Sed mulier Ordinum non est capax. Ergo monachus susceptio, ne alias in illa sit inutilis, operabitur habitatem ad prælationem. Et confirmatur, quia multa incumbunt masculis Prælati, quæ non competunt mulieribus, ut cap. Nova, infra de Panit. & remiss. cap. Dilectæ, de major. & obed. Ergo non est inconueniens, ut major aptitudo ad Prælationem requiratur in masculo, cui plura incumbunt.

36. Hæc autem præcipue videntur procedere in Abbatissis monasteriorum Italiz, quia ex Constitutione 80. Gregor. XIII. incipit, Quoslibet, non possunt eligi nisi ad triennium. Abbatissa autem, quæ non est perpetua, nec habet monasterium in titulum, non dicitur habere dignitatem, ut dixi in cap. Quia propter, num. 16. supra de elec. & consequenter non includitur in hoc cap. Quod in habitatu Religiosos ad dignitates, & Prælationes perpetuas, non autem ad officia, & administrationes temporales, ut dixi supra num. 20. Et hanc partem amplectitur Emmanuel Rodriq. libi contrarius in Summa tom. 2. cap. 29. num. 12. Nam primo dixit, illegitimè natas eligi non posse in Abbatissis perpetuas, quibus benedictio impenditur tectis si sint temporales. Sed postea tom. 1. quæst. regul. quæst. 13. art. 2. tenet absolute nullam illegitimitatem indigere dispensatione, ut sic Abbatissa temporalis, vel perpetua, & benedicta. Et idem firmat Ludov. Miranda in tract. de Monial. quæst. 6. art. 3. dicens hanc opinionem tenere Joan. Andr. Gemin. & alii 5. quos refert, & sequitur Felin. in cap. Meminimus, num. 4. de accusat. sed ceterè Felin. & alii ab i. fo citati tenent oppositum, ut ex eorum verbis apparet, & latius dicam infra, num. 50. Unde pro hac sententia non sunt nisi Rodriq. & Miranda, quidam alii moderniores.

37. Hæc autem præcipue videntur procedere in Abbatissis monasteriorum Italiz, quia ex Constitutione 80. Gregor. XIII. incipit, Quoslibet, non possunt eligi nisi ad triennium. Abbatissa autem, quæ non est perpetua, nec habet monasterium in titulum, non dicitur habere dignitatem, ut dixi in cap. Quia propter, num. 16. supra de elec. & consequenter non includitur in hoc cap. Quod in habitatu Religiosos ad dignitates, & Prælationes perpetuas, non autem ad officia, & administrationes temporales, ut dixi supra num. 20. Et hanc partem amplectitur Emmanuel Rodriq. libi contrarius in Summa tom. 2. cap. 29. num. 12. Nam primo dixit, illegitimè natas eligi non posse in Abbatissis perpetuas, quibus benedictio impenditur tectis si sint temporales. Sed postea tom. 1. quæst. regul. quæst. 13. art. 2. tenet absolute nullam illegitimitatem indigere dispensatione, ut sic Abbatissa temporalis, vel perpetua, & benedicta. Et idem firmat Ludov. Miranda in tract. de Monial. quæst. 6. art. 3. dicens hanc opinionem tenere Joan. Andr. Gemin. & alii 5. quos refert, & sequitur Felin. in cap. Meminimus, num. 4. de accusat. sed ceterè Felin. & alii ab i. fo citati tenent oppositum, ut ex eorum verbis apparet, & latius dicam infra, num. 50. Unde pro hac sententia non sunt nisi Rodriq. & Miranda, quidam alii moderniores.

38. Contrariam verò opinionem, id est, Monialem illegitimam eligi non posse in Abbatissam, vel Priorissam sine dispensatione Papæ tenent Doctores antiqui fere omnes, & plerique ex recentioribus, ut inferius patebit, num. 50. Quæ etiam est de jure verior: nam Abbatissa prælationem habet, seu dignitatem, ut patet in cap. Indemnitatibus, §. Verum si qua, ibi, ut à dignitate desinat, ut ad præ. de elec. lib. 6. & ibi, Gemin. in 2. not. 1. Generali, ibi, (Religiosi honoris, vel dignitatis foemina.) C. De sacros. Ecclesia, ubi gloss. in ver. Dignitatu, exemplificat in Abbatissa, & notat Barr. in l. 1. num. 43. C. De dign. lib. 12. ubi dicit, Abbatissam habere dignitatem cum administratione non solum in suas Moniales, sed etiam quandoque extra, quia habent castra, & familia, Bald. in l. Fœmina, num. 10. ff. de regul. jur. ubi etiam Dec. num. 8. Rebuffi. de pacis. possess. col. 2. facit Concil. Tridentinum, cap. 7. sess. 25. de Regular. ibi, Abbatissa, & Priorissa, & quocunque alio nomine Præfecta, vel Præposita, &c. Licet S. Thomas in 4. dist. 25. quæst. 2. art. 1. q. 1. ad secundum dicat Abbatissas

non habere praelationem ordinariam, sed quasi ex commissione propter periculum cohabitacionis virorum ad mulieres. Professio autem regularis non habilitat patientes defectum natalium ad praelationes, seu dignitates, ut hic est expressum, & dictum est supra in 3. notab. Et quamvis textus utatur verbis masculini generis, ut patet ibi, Filii Presbyterorum, & ceteri ex fornicatione nati, nec non ibi, Nisi aut Monachi fiant, tamen in dispositione legis masculinum concipit femininum, ut est textus in d. l. i. ff. De ver. signis, ubi dicitur, hoc verbum, si quis, tam masculus, quam feminas complectitur, & lex, quae loquitur de eo, etiam in ea intelligitur, ut l. i. §. 1. ff. De Constitut. pecun. l. 4. in princ. ff. De negot. gest. & ita communiter omnes tenere attestatur Dec. in d. l. *Femina*, num. 108. ff. De regul. iur. quod locum habet, etiam materia sit odiosa, & penalit, ut dicit Cynus post Odofred. in l. *Quicumque* C. De servis fugitiv. Bart. in l. 1. §. Sed est, num. 2. ff. De vent. in possess. miten. Alberic. in l. *Si quis ad quod*, per illum textum ff. De iurid. omnium iudic. gloss. in cap. *Generalis*, in ver. *Universos*, de elect. lib. 6. & aliis citatis, Dec. in d. l. *Femina*, num. 108. Et ubi materia aequè convenit mulieribus cum Religiosis, Monachorum appellatio veniunt etiam Moniales, ut notat Cardin. in Clem. 1. in §. *quæst. de rescriptis*, & Dec. in d. l. *Femina*, num. 110. ver. *Sed tamen ista limitatio*, ff. De regul. iur. Quod præcipue vendicat sibi 43 locum ubi militat eadem ratio, Bart. in l. *Si rescriptum*, in 2. oppos. ff. De legat. secundò, prout militat in proposito: nam ut dicit Joan. Monachus, num. 10. & Joan. Andr. num. 5. in d. cap. *Indemnitatis*, de elect. lib. 6. Persona integritatis debent promoveri ad honores, l. *Cognitionum*, §. *Asimato*, ff. De ver. & extraordin. cognit. cap. *Omnipotens Deus*, infra de accusat. At esse illegitimum est nota defectus, cap. *Accedens*, infra de purgat. Canon. & vacillat ejus opinio, quod esse non debet, cap. *Lucei*, 33. dist. Et cum illegitimus repellatur propter suspitionem imitationis incontinentie paternæ, ut dictum est supra, num. 6 hæc suspicio plus inest in femina, quam in viro, secundum illud: Insequitur leviter filia matris iter, arg. cap. *Littera*, infra eod. Ergo feminas fortius repellemus. Item jura masculos, & feminas in multis æquiparant, ut cap. *Virgines*, & cap. *Monachus*, 20. quasi. ult. & in Auth. de Monach. §. *Ordinatio*, in fin. Alias, §. *Quocunque*, & §. *Omnibus ad idem*, cap. 1, §. *Præterea*, infra de juram. calum. quia isti loco unius habentur, ut l. *Cui fundus*, ff. De condit. & demonstrat. Item, ut 47 inquit idem Joan. Monachus in cap. *Generali*, num. 1, in fin. ver. *Dicitur igitur de elect. lib. 6.* Masculinum prolatum à Canone crimina puniente feminas comprehendit, quia ita peccant feminae, sicut masculi, licet minus puniantur, cap. *Si quis suadente*, 17. quasi. 4. juncto cap. *Mulieres*, de sent. excomm. lib. 6. In repellendis autem illegitimè natis jura puniuntur filium, ut per id parentum crimina puniuntur, ut notat gloss. 4. in cap. *in ver. Defectu*, infra eodem lib. 6. Præterea, ut inquit Joan. Monachus in d. cap. *Indemnitatis*, num. 7. & Archid. ibi, num. 3, mulier à successione temporali repellitur propter illegitimitatem, cap. *Tuam*, infra de ordin. cognit. & in Auth. *Quibus modis natus*, esse legit. §. *Filium*, Ergo mul-

ro magis repellitur à success. in dignit. Eccles. 49 Ubi enim eligitur Abbatis, succedit loco mortui; & quia non habet jus a defuncto, sed à Canonica electione, propter hoc dicitur non habere successorem hæreditarium, sed successorem simpliciter, cap. *Ecce in quibus*, 7. q. 1. c. *Appostolica*, & cap. *leg. q. 1.*

50 Atque ita monialium illegitimam eligi non posse in Abbatis, vel Priorissam quod dispensatione tenet gloss. in d. c. *Indemnitatis*, §. *Sane*, in ver. *Canonica*, de elect. lib. 6. & ibi plene Joan. Monach. *enim*, 6. usque ad num. 10. Archid. num. 3. Joan. Andr. num. 6. Butr. in princ. & num. 9. Anchar. num. 5. & in 8. notab. Gemina. num. 7. ver. *In ea glossa* ibi, *Illegitime nata*, in fin. & Franc. num. 4. Bellam. in cap. *Quam in cunctis*, 24. §. & ibi etiam Abb. & Dec. in fin. princ. supra de elect. Felin. in cap. *Memimus*, num. 4. de accusat. Navarr. in comment. 2. de regul. num. 65. & in *Manuali*, cap. 27. nu. 201. & sequuntur alii moderniores.

Quòd autem inferiores à Papa super hoc non dispent, expressè tenent Felin. & Navarr. locis citatis: & probat ver. *Nullatenus*, hic positum, per *Collectat. in princ.* intelligendo hanc litteram tam de masculis, quam de feminis, secundum ea quæ dixi supra num. 39. et hæc opinio servatur etiam in practica: & implinet Episcopi agnoscunt se hanc facultatem non habere, cum etiam ad eorum supplicationem in monasteriis Monialium sibi subiectis, & in exemplis ad supplicationem superiorem Regularium sacra Penitentiarum ex facultate quæ habet à Gregor. XIV. dispensandi in utroque foro cum Regularibus super quocunque defectu ad officia, gradus, & dignitates sacre Religionis, consuevit etiam dispensare cum Monialibus, ut non obstant defectu natalium possint esse Abbatisse. Et ego ipse tanquam illius Corroctor multoties 52 Brevia desuper subscripsi: & ideo monialis illegitima debet per Capitulum postulari, & postea eidem dispensative provideri per Sedem Apostolicam. Et formulam dispensationis, & provisionis hujusmodi ponit Philip. Probans in *addit. ad Monach.* in d. c. *Indemnitatis*, num. 13. de elect. lib. 6.

53 Non tamen distitor multas Religiones habere à Sede Apostolica privilegium dispensandi cum Monialibus sibi subiectis, ut non obstante defectu natalium possint esse Abbatisse, prout habent ab Eugenio IV. Monachi Cassinenses, nec non Generales, & Provinciales Ordinum Mendicantium, ut refert Thomas Sanch. *super Decalog. lib. 5. cap. 5. num. 20.* & ante eum Emanuel Rodriq. *quæst. Regular. quæst. 13. art. 2.* & in *summa tom. 2. cap. 29. num. 12.* Quæ quidem privilegia à Trident. Concil. non sunt sublata, ut reperi supra n. 23.

Non obstant modò argumenta contraria: nam ad primum, nempe quòd hoc cap. loquatur de masculis, & non de feminis de Monachis, & non de Monialibus, patet responso ex dictis supra num. 39. 40. & 41. Nec refert quòd hæc Decretalis non congruat mulieribus respectu promotionis ad ordines: quia factis est, ut congruat respectu promotionis ad dignitates secundum ea, quæ sunt dicta supra n. 3. 4. & 45. Et quamvis sacra Congregatio Regularium de-

clara-

claraverit Moniales non comprehendendi in Bulla Sixti V. contra illegitimos: tamen non ideo hoc fecit, quod appellatio Regularium non veniant Moniales, sed quia ipsemet Sixtus V. noluit illas comprehendere, & explicite hoc declaravit, ut in ejus Constitutione declaratoria, quæ incipit *Ad Romanum*, §. 18. in Bullar. tom. 2. pag. 605. Quemadmodum nec relevat quòd masculinum non concipiat femininum, si materia sit odiosa, & odium sit irrationabile. Imò enim ob publicum bonum, & ex causis multum rationalibus statutum est, ut illegitimè nati à Praelationibus repellantur, ut constat ex dictis supra in 1. not. n. 5. & 6.

Ad illud verò, quod professio in muliere illegitima cum non possit operari habilitatem ad ordines, debeat saltem operari habilitatem ad dignitates. Respondetur illationem non procedere, tum quia jura difficiliter habilitant illegitimos ad praelationem, quam ad ordines, ut hic probatur; tum quia patientes defectum natalium à praelatione nominatum excluduntur; & si mulier per professionem non habilitatur ad ordines suscipiendos propter suam incapacitatem, habilitatur tamen ad alia, quorum Moniales sunt capaces.

56 Nec restigatur quòd Abbatisse hodiernæ ex Gregoriana Constitutione in Italia sint triennales: Quoniam et si non habeant dignitatem quoad hoc, ut in earum electione servanda sit forma cap. *quia propter*, supra de elect. cum ille textus loquatur de Praelatis, per quorum obitum Ecclesiæ remanent viduatae, sic de perpetuis, & incutatis, ut ibi dixi in 2. not. post gloss. 1. communiter approbatam: tamen quoad alios effectus dicuntur habere dignitatem, & Praelationem in moniales sibi subiectas, licet non sint perpetuis, ad exemplum Vicarii Episcopi, qui licet non dicatur habere dignitatem quoad hoc, ut per illius assensionem vacent alia beneficia incompatibilia: habet tamen dignitatem quoad præminentiam ex jurisdictione proveniente, quamvis non sit perpetuis, ut notat gloss. communis in Clem. *Esti principatus* in ver. *Delegatus*, de rescriptis, Mill. in *reper. in ver. Dignitas est*, esse Vicarium Episcopi cum simil. ut dixi in cap. *Ad hac*, num. 28. infra, de *Præben.*

58 Nec applicatur obiectum, quòd Religiosis illegitimus non prohibetur habere administrationem, à qua possit removeri ad nuntum Praelati; quoniam Abbatisse in Italia non sunt ad nuntum amovibiles: imò durante triennio amoveri non possunt, nisi ex iusta causa, & juris ordine servato, ad textum in cap. *Monachi*, §. *Priores*, infra de statu Monachor. & notat Hostiens. in cap. *Quam ad monasterium*, num. 5. & ibi dixi n. 24. eod. tit.

59 Quòd si diceremus defectum natalium non excludere Religiosos, sequeretur, ut habentes hanc maculam ferè in omnibus Religiosis possent indistinctè assumi ad dignitates, & Praelationes, cum hodie superiores quortumcunque ordinum sint temporales exceptis Generalibus Carthusiensis, Cisterciensis S. Antonii Viennens. Præmonstratensis, Cluniacensis, & sanctissimæ Trinitatis in Gallia residentibus, S. Dominici & Societatis Jesu, qui sunt ad vitam. Hoc autem esset valde absurdum, & contra mentem

Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

DE FILIIS PRESBYTERORVM.

Cap. Veniens.

SVM MARIVM.

- 1 **F**ilium Sacerdotis legitimum Episcopus amoveri non potest ab Ecclesia paternam, quam ei contulit scienter.
  - 2 Sed si ignoranter, amoveri potest, dum tamen aliunde illi provideat.
  - 3 Filius illegitimus de capella patris scienter provisorius, & ad illius titulum ordinatus, ac deinde spoliatus, debet ad eam restituere amoto alio instituto.
  - 4 Dispensare antea censeatur Episcopus si scienter conferat filio legitimo beneficium, quòd pater habuit immediate.
  - 5 Dispensare intelligitur Episcopus, quotiescunque scienter, quòd est contra jus commune, & materia est talis, in qua potest dispensare.
  - 6 Dummodo super causa præcedat summaria cognitio, & causa in dispensatione exprimitur.
  - 7 Dispensare an possit Episcopus cum filio legitimo ad Ecclesiam paternam.
  - 8 Dispensare potest Episcopus contra Canonem in articulo d. ubi propter diversas opiniones, saltem quoad hoc ut non possit contravenire.
  - 9 Filius illegitimus potest licite retinere beneficium paternum sibi ab Episcopo scienter collatum, ad cuius titulum fuit ordinatus. & num. seq. usque ad num. 15.
  - 10 Factum suum illicitum, & peccati nutritivum quandoque Episcopus retractare non potest.
  - 11 Filius illegitimus promotus ad Ecclesiam paternam, ad cuius titulum scienter fuit ordinatus, licet non valeat quoad alios, valet tamen quoad promotionem ut retractare non possit.
  - 12 Filius illegitimus spoliatus beneficio paterno debet restituere antequam cognoscatur de Canonico ingressu.
  - 13 Licet vitium innotuerit Episcopo.
  - 14 Spoliatio iniuste etiam judicialiter datur possessarium recuperanda non solum contra spoliatum, sed etiam contra succedentem in vitium.
  - 15 Filius illegitimus ab Episcopo ignoranter promotus ad Ecclesiam paternam, ad cuius titulum fuit ordinatus, potest eam licite retinere, donec in alia Ecclesia sibi provideatur.
- Et interim erit Praelatus ex tacita dispensatione Pape, num. 17.
- Vel Commendatarius, num. 18.
- 16 Beneficia ad tempus conferri non possunt nisi per Papam.
- 17 Hoc cap. Veniens, an sit abrogatum per Concil. Trident. cap. 15. sess. 25. & num. seqq.
- 18 Collatio beneficij facta filio illegitimo in Ecclesia, in qua pater, est ipso iure nulla, ... Etiam si alias mendicare cogeretur, & num. seq.